

LETO XXV
POŠTNIN:

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA

"DR. FRANC SUŠNIK"

NA GRADU 1

51.10/55

62390 RAVNE NA KOROŠKEM

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC P.O.

VAROVANJE GOZDOV PRED GOZDNIMI POŽARI

Gozdove med drugim ogrožajo gozdni požari. Ti so pogosti tudi v naravnem okolju, ko jih zanetijo strele. Naše gozdove ogrožajo gozdni požari, ki jih večinoma povzroči nepazljiv človek. Otroci se igrajo z ognjem, pa tudi starejšim lahko nedolžen ogenj uide v gozd. Tu se najprej vname podrast in listje, ob ugodnih pogojih pa tudi krošnje in požar lahko postane katastrofa.

Mali ogenj v gozdu ali njegovi bližini se lahko razširi v požar velikih razsežnosti, zato je pomembno, da vsak tak začetek požara čim hitreje odkrijemo in pogasimo.

V našem gozdnogospodarskem območju imamo nekaj požarno močno ogroženih predelov. V največji nevarnosti so gozdovi v Zg. Mežiški dolini in na suhih revnih rastiščih borovih gozdov.

Pri nas se spominjamo v preteklih desetletjih nekaj velikih gozdnih požarov. Največji so bili: Primož na Pohorju - konec petdesetih let; Žerjav, Teber, Šumahove peči - 1974 in 1975; Dolič: požar v borovem gozdu; Plešivec; na Ojstrici; Raduše.

Imeli smo tudi več majših gozdnih požarov, katerih vsak bi se lahko razvil v velik požar, če bi hitro ne posredovali. Gozdno gospodarstvo je v preteklih desetletjih vlagalo velika sredstva predvsem v preventivno varstvo oz. v odkrivanje in preprečevanje gozdnih požarov. Tako smo skrbeli za ohranitev našega gozdnega bogastva. Izdelali smo načrte protipožarnega varstva, sodelovali z gasilci, jih pomagali opremljati z ustreznimi napravami in orodjem za gašenje ter radijskimi zvezami.

Sodelovali smo tudi s Koroškim aeroklubom, ki je v času povečane nevarnosti območje nadziral iz zraka in nas obveščal o morebitnih začetkih požarov.

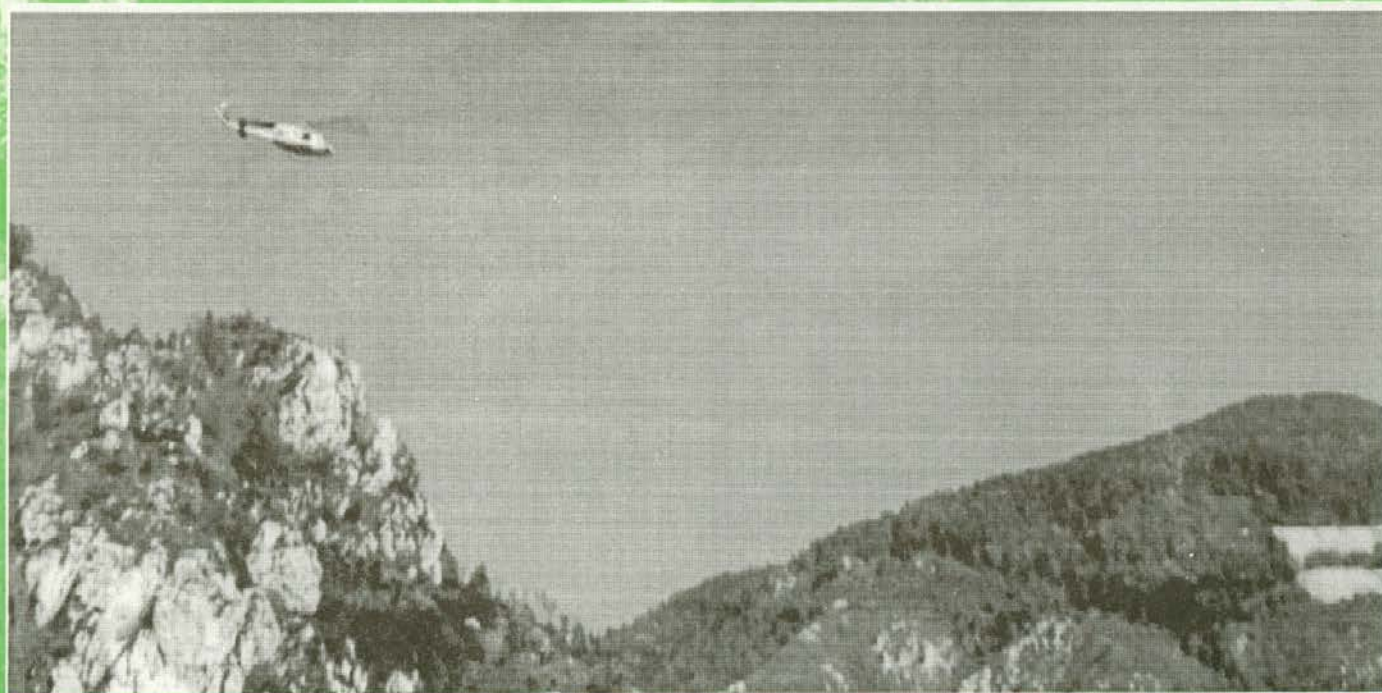
Med gašenjem dveh velikih gozdnih požarov leta 1974 in 1975 v Črni je s svojimi letali skrbel za sprotno obveščanje o dogajanju in s tem učinkovitejše vodenje gašenja.

Ob spremembi Zakona o gozdovih so usahnila sredstva za protipožarno varstvo. S skupnimi prizadevanji smo uspeli zbuditi zanimanje za varstvo gozdov pred požari Republiško upravo za zaščito in reševanje. Ta je pod vodstvom direktorja Uprave g. Bojana Ušeničnika, ki je bil iniciator nove organizacije varstva gozdov pred požari, pripravila obsežno vajo gašenja gozdnega požara v težkih pogojih pod imenom POŽAR 95. Na njej so sodelovali gasilci, policija, vojska, helikopterji, civilna zaščita, gorski reševalci, reševalni avtomobili, Zavod za gozdove, Gozdno gospodarstvo in Koroški aeroklub ter gasilci iz Železne Kaple in Globasnice ter drugi. Vaja je bila zelo uspešno izvedena v petek, 6. oktobra, v okolici Žerjava in Črne.

Župan občine Črna, g. Franc Stakne je na koncu vaje ugotovil, da bi v slučaju resnične potrebe lahko gašenje zaradi boljše opreme danes učinkovito opravili v mnogo krajšem času kot pred dvajsetimi leti.

Gozdno gospodarstvo je v preteklih desetletjih z velikimi sredstvi in trudom obvarovalo naše gozdno bogastvo pred požari. Trud ni bil zaman. Ta prizadevanja sedaj nadaljuje Zavod za gozdove in Republiška uprava za zaščito in reševanje. Vsem želimo veliko uspeha.

Hubert Dolinšek

Republiška vaja POŽAR 95 na Šumakovem vrhu v Črni na Koroškem

ŠKODE V GOZDOVIH, CENITEV ŠKOD IN UVELJAVLJANJE ODŠKODNIN

- Cenitev škod in uveljavljanje odškodnin je pomembno iz večih razlogov:
- lastnik gozda naj bi dobil od povzročitelja škode povrnjen del dohodka in stroške, ki so nastali zaradi škode,
- povzročitelj škode mora vedeti, da bo povzročeno škodo moral plačati, kar ima velik preventivni pomen za varstvo gozdov,
- pri odpravi posledic nekaterih škod je država pripravljena lastniku pomagati s sofinanciranjem del in davčnimi olajšavami.

Poleg navedenega je namen sestavka opozoriti na obsežno problematiko v zvezi z odškodninami pri sprejemanju novega zakona o lovstvu in drugih zakonov ter tudi zato, da se vidi obsežna problematika pri cenitvah škod.

Pravno so cenitev škod, postopki uveljavljanja odškodnin in sofinanciranje urejeni z zakoni in predpisi. Predpisov je veliko, navedel bom le nekatere, na katere se v nadaljevanju sklicujem:

- Zakon o gozdovih, Ur. l. RS, št. 30/93,
 - Odredba o ugotavljanju obsega škode in zmanjšane donosa na gozdnih zemljiščih, Ur. l. RS, št. 59/94,
 - Pravilnik o izvajanju sečnje, ravnanju s sečnimi ostanki, spravilu in zlaganju gozdnih lesnih sortimentov, Ur. l. RS, št. 32/94,
 - Enotna metodologija za ugotavljanje vrednosti kmetijskega zemljišča in gozda, Ur. l. SRS, št. 10/87,

- Odredba o financiranju vlaganj v gozdove iz sredstev proračuna Republike Slovenije, Ur. l. RS, št. 58/94,
- Zakon o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč, Ur. l. RS, št. 25/76 in 29/86,
- Zakon o varstvu okolja, Ur. l. RS, št. 32/93,
 - Uredba o mejnih, opozorilnih in kritičnih imisijskih vrednostih snovi v zraku, Ur. l. RS, št. 73/94,
- Zakon o varstvu pred požarom, Ur. l. SRS, št. 2/76 in 15/84,
 - Uredba o varstvu pred požarom v naravnem okolju, Ur. l. RS, št. 26/93,
- Zakon o dohodnini, Ur. l. RS, št. 71/93,
- Zakon o obligacijskih razmerjih, Ur. l. SFRJ, št. 29/78.

Čeprav se zdi, da bo cenitev in izračun škod enostavno opravilo, potem ko smo se seznanili z Odredbo o ugotavljanju obsega škode in zmanjšane donosa na gozdnih zemljiščih, temu ni tako, deloma zaradi dolgoročnega proizvodnega procesa v gozdovih, deloma zaradi zapletenih predpisov. Problem, ki ga pred laika in najbrž tudi pred posvečene postavlja goščava predpisov, je lepo obrazložen v uvodu knjige Zakon o varstvu okolja s komentarjem, kjer pravi: "Tako je bilo na področju varstva okolja nad 300 različnih predpisov, vendar to okolja ni prav nič bolj zaščitilo."

Ker je tudi domača literatura, ki obravnava ocenjevanje škod skromna, so težave še toliko večje. Naj na ta problem opozori nekaj citatov iz poročila Izvršnega sveta Skupščine SRS iz l. 1985, Analiza izvajanja zakona o varstvu, gojitvi in lovu divjadi ter o upravljanju lovišč:

"Za ocenjevanje škod, ki jih povzroča divjad v gozdovih, ni povsem zadovoljive metode. Ocene so zato subjektivne in ista škoda je lahko ocenjena v velikem razponu.", "V gozdovih je še posebej težko objektivno ocenjevati škode zaradi dolgoročnosti gozdne proizvodnje, zaradi večnamenskosti gozdov (varovalna, socialna in proizvodna funkcija) ter predvsem zaradi tega, ker je divjad sestavni del gozdnega okolja in sta zato mladje in gošča del prehrane divjadi.", "Zaradi že navedenih razlogov pri ocenjevanju škod v gozdovih, ki jih povzroča divjad.", "Zato so ocene in prikazi škod v gozdovih v denarnih zneskih predvsem pripomoček v dokazovanju, da je v takih območjih potrebno znižati stališče jelenjadi, damjekov in muflonov."

Podobna je slika pri uveljavljanju odškodnin po imisijah, saj niso neznana neuspešna prizadevanja gozdnih posestnikov v zgornji Mežiški dolini, ki so jim imisije uničile ali močno poškodovale njihove gozdove. Glavni emitent škode sicer priznava in jih je pripravljen poravnati, vendar ga sedaj pri tem ovira lastninjenje. Niti država ni bolj milostna, saj se ni bila pripravljena odreči niti delu dohodnine ob že tako pičlo ocenjeni škodi, ki je temeljila zgolj na zmanjšanju katastrskega dohodka. Pri opisu metod za ugotavljanje posameznih vrst škod in postopka za uveljavljanje odškodnin se zato naslanjam predvsem na zgoraj navedene predpise in dela I. Winklerja: *Ökonomie im Wald*, Ljubljana in W. Mantela: *Waldbewertung*, BLV, München, 1982, 6. izdaja.

Vendar je Zakon o obligacijskih razmerjih o vprašanju odškodnin jasn. Citiram nekaj členov in alinej:

"Vsak je dolžan vzdržati se ravnanja, s katerim bi utegnil drugemu povzročiti škodo." (Čl. 16).

"Odgovorna oseba je dolžna vzpostaviti stanje, ki je bilo preden je škoda nastala." (Čl. 185, alin. 1).

K. Zagorc, dipl. inž. gozd.
(nadaljevanje v naslednji številki)

Zaščita sadik s kemakolom v odd. 33 i v Mislinji

Na Prevaljah o varstvu narave

Minilo je že kar nekaj mesecev, ko smo gozdarji Javne gozdarske službe iz Črne in biologi s profesorico dr. Gogalovo na čelu, sedeli pri kmetu Matvozu nad Črno na Koroškem. Poleg strokovnega pogovora o mikorizi in saditvi mokeriziranih sadik na poskusnih ploskvah na pobočjih plinskega Tebra, smo se razgovorili tudi o letošnjem evropskem letu varstva narave. Vsi skupaj s prebivalci Črne na Koroškem se trudimo, da bi nekdanji ogoleda pobočja v širši okolici topilnice v Žerjavu postala vse bolj zelena. Izkoristil sem priliko, saj sem vedel, da je profesorica Nada zelo blizu Prirodoslovnemu muzeju Slovenije in jo vprašal ali je možno, da si tudi Korošci ogledamo naravovarstveno razstavo z naslovom "Varstvo narave v Sloveniji". Z veseljem mi je dala naslov uslužbenec muzeja, na katere naj se obrnem. Takoj sem izkoristil ponujeno priložnost, iz Prirodoslovnega muzeja so se z veseljem odzvali po vabilu.

Prišla je jesen, z njo pa "Jesenska srečanja" na Prevaljah. Tako so lahko Prevaljčani popestrili svoj "šank" teden tudi s to razstavo. Udeležil sem se otvoritve, v družbenem domu 18. septembra letos. Presenečen sem bil nad udeležbo. Veliko dvorano, kjer je bilo razstavljeno zelo zanimivo in poučno naravovarstveno gradivo, so napolnili predvsem šolarji iz osnovne šole Prevalje, nekaj gozdarjev, novinar Bobovnik in še trije odrasli naravovarstveniki iz naše doline.

Razstava je bila namenjena vsem, tudi odraslim, ki si marsikdaj s težavo priznamo, kako malo smo včasih vedeli o ekologiji oz. varstvu našega življenjskega prostora.

Zelo zanimiv pa je bil program ob otvoritvi razstave. Uslužbenci Prirodoslovnega muzeja so pooblastili Meto Tasič, nekdanjo ekologinjo za vso Mežiško dolino, da je uradno odprla razstavo. Imela pa je tudi referat o ločenem zbiranju komunalnih odpadkov na območju sedanje občine Ravne - Prevalje.

Osnovnošolci na Prevaljah pa so nas seznanili z rezultati raziskovalne naloge o vodi. Temeljito so se lotili vode. Zanimivo je bilo razglabljanje šolarjev, kako spoznavati vodo preko kuhanja različnih čajev.

In kakšni so vtisi s te lepe razstave? Obiskovalci smo se seznanili s prvimi začetki varstva narave na našem ozemlju. Že leta 1921 je izšla začasna Naredba deželne vlade za Slovenijo o varstvu redkih ali za Slovenijo tipičnih in za znanost pomembnih živali in rastlin in varstvo špilj.

Zanimivo, kako kmalu so se že zavedali kvarnih vplivov človeka na Naravo. Lepe fotografije

naravnih parkov in zaščitene območij v Sloveniji, so še bolj utrdila moja spoznanja, da je naša dežela v evropskem prostoru še zelo neokrnjena in peštra. Ne samo lepa pokrajina, tudi veliko število ogroženih živalskih in rastlinskih vrst dopolnjuje mozaik naše valovite Slovenije. Pohvaliti se moram, da je bil v širši Sloveniji razkazan tudi delček Koroške. Kako slikovita, ob enem pa tudi divja je, s petimi velikimi kmetijami poseljena, alpska dolina Tople.

Rojstvo te izredno zanimive razstave je bilo v Ljubljani v Cekinovem gradu, nato je potovala v Maribor, čez poletje pa so si jo ogledovali po ostalih krajih Slovenije. Upam, da bomo razstavo lahko videli tudi v Črni, kamor je bila najprej namenjena. Upam pa tudi, da ste si razstavo ogledali tudi vi. Če pa ne, si jo pojdite ogledat drugam, splačalo se bo!

Gorazd Mlinšek, dipl. inž. gozd.

STROKOVNI OBISK POD URŠLJO GORO

Danes skrbijo in gospodarijo z gozdnim in negozdnim prostorom, ki je še ostal last države Slovenije, poleg gozdarjev Javne gozdarske službe tudi uslužbenci Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Republike Slovenije. Razen peščice gozdarjev, upravljajo svetovalno službo v Skladu predvsem kmetijski strokovnjaki, katerim je vloga gozda - še posebno pa gozdnate krajine, malo znana. Zato je vodstvo Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov Slovenije zaprosilo gozdarje Javne gozdarske službe oz. Zavoda za gozdove Slovenije iz Črne, da omogoči njihovim strokovnim delavcem skupni kolegij na našem območju. Želeli so tudi, da jim pripravimo tudi strokovno predavanje o gozdu in gozdarstvu in terenski ogled gozdnate krajine.

Gozdnata krajina ni samo gozd, sestavni del te prijetne krajine so tudi kmetijske in ostale negozdne površine, katere se nevsiljivo vklaplajo v gozdni prostor. Skladovci so si želeli ogledati južna pobočja Uršlje gore, kjer se razprostira 58 ha gorskih pašnikov. Na teh površinah smo koroški gozdarji že vrsto let sodelovali pri urejanju pašnih površin, da ne bi posegi kvarno vplivali na gozd pod vrhom Uršlje gore. Prošnja za strokovni obisk je bila za nas črnjanske gozdarje, izziv, da predstavimo naše znanje in spoznanja o naravnem okolju širšemu krogu, ne samo gozdarjem. Da smo predhodno pripravili

dober program, je potrdila tudi številna udeležba. Kar štirideset svetovalcev izpostave Sklada iz vse Slovenije nas je obiskalo pod koroško televizijsko goro. Skupaj z lovci LD "Pogorevc", jazbinskimi kmeti in gostinci gostinskega podjetja Pogorevc, smo se gozdarji potrudili, da jim je kljub hladnemu vremenu, 15. september hitro in prijetno minil.

Po končanem kolegiju v lovski koči pri Krivcu, smo goste seznanili z besedo, karikaturami in diapozitivi o vlogi gozdnate krajine, še posebno pa o ranljivosti gorskega gozda, če z njim in okoli njega nenačrtno gospodarimo. Povdarili smo vlogo gozdnega roba, posameznih šopov in skupin dreves ter grmovja na negozdni površini. Tudi eno samo drevo ima lahko velik pomen na pašniku. Opozorili smo jih tudi na intenzivno otekanje padavinskih vod na travnikih in negozdnih površinah, kjer lahko prihaja na strmih pobočjih zaradi erozije do zakrasovanja in ogolovanja tal. Beseda je tekla tudi o skupnem sodelovanju vseh uporabnikov tega prostora pod vodstvom strokovne gozdarske in kmetijske službe. Zelo prijeten je bil tudi razgovor s kmetico in kmetom Lunter, ki živita na višini 1000 m nadmorske višine. Zemljo so jim dodelili v času agrarne reforme. Gozda imajo Lunterji zelo malo, zato imajo v najemu tudi nekaj hektarjev državne zemlje, ki je zelo skrbno obdelana. Za njo plačujejo tudi na-

jemnino, kljub strmi legi. Gostje se niso mogli načuditi, kje vse živijo ljudje, kako daleč in po kakšnih divjih cestah se morajo voziti v dolino. Gozdne ceste so njihova edina pot do zdravnikarja, veterinarja in ostalih. Na Jelenovem pašniku so spoznali Močivnikovega Jaka, ki tudi kmetuje pod Uršljo goro. Skrbi pa tudi kot pastir za več kot sto glav govedi.

Terenski ogled smo zaključili šele v mraku na robu 250 ha velikega gozdnega rezervata Pogorevc. Z Obretanovega vrha je bil lep razgled na divjo pokrajino okoli Uršlje gore. Če bi ta svet pogledali iz zraka, bi videli, da ta površina ni velika. Če pa bi zlikali vse grebene, vrhove in grabe, bi imeli pred seboj velik zeleni prt. Ta prt bi bil poln vzorcev gospodarskih gozdov, varovalnih gozdnih površin, gorskih pašnikov in kmetij, najbolj pester pa bi bil vzorec gozdnega rezervata.

S podobnimi besedami smo gozdarji zaključili naše strokovno razglabljanje in se rade volje odzvali na številna vprašanja. Prijetno je minil dan, še posebno hitro pa večer pri kmetu Ošvenu na severni strani Uršlje gore, kjer so nas odlično pogostili. Gostje so odhajali s Koroške vse do jutranjih ur.

Gorazd Mlinšek, dipl. inž. gozd.

Nekaj o sušenju sadja

Kaj je suho sadje?

Je izdelek, ki ga dobimo z odvzemom vode na različne tehnološke postopke z namenom, da se poveča njegova trajnost. Sadje so sušile že naše babice. Otroci so ga radi grizljali, si z njim utrjevali zobe in dlesni. Suho sadje vsebuje na enoto teže mnogo več hranilnih snovi - vitaminov, rudnin in sladkorja kot sveže. Ker pa danes sušenje sadja ponovno postaja aktualno, je prav, da o tem napišem nekaj osnovnih informacij.

Za sušenje lahko uporabljamo vse vrste sadja, ki pa mora biti kakovostno, ustrezno zrelo in nenapadeno od škodljivcev ali bolezni. Sušimo lahko: jabolka, hruške, slive, marelice, borovnice...

Poznamo več načinov sušenja, vendar so za kmečka gospodinjstva najprimernejši:

- sušenje na soncu
- sušenje v krušni peči
- sušenje v pečici štedilnika

V vročo pečico (temp. 70°C) naložimo oprano in zrezano sadje. Vrata pečice pripremo, da lahko para uhaja iz nje.

- sušenje v posebnih sušilnicah, pri nas imenovanih "frnačah" se na žalost ne uporablja več, ali pa le še morda kje.

Tehnika sušenja sadja in vrtnin je v svetu kot tudi pri nas močno napredovala. Danes se že dobijo sodobne sušilnice na toplem zraku. Toplovodni sušilnik tip BOŠTJAN 6 M je primeren za sušenje sadja, zelenjave, gozdnih sadežev, zelišč in semen.

Sušenje jabolk

Uporabljamo sveža, tehnološko zrela jabolka, kiselkastega okusa in z belim ali rumenkastim mesom (sorta JONAGOLD, MAJDA). Lupljenje ni potrebno, izrežemo peščice in jih narežemo na poljubno velike krahle. Sušimo približno 8 ur v pečici štedilnika pri temp. 50°C do 65°C. Da ne porjavijo, namakamo zrezane plodove v 2% raztopini kuhinjske soli. Po namakanju plo-dove operemo.

Sušenje sliv

Če želimo postopek sušenja pospešiti, zrele slive blanširamo v 0,5% KOH ali pa v pari 15 do 20 sekund. Slive speremo, jih odcedimo in damo v pečico štedilnika. Sušimo pri temp. od 50°C do 75°C približno 19 ur. Iz 100 kg dobimo 30 kg suhih sliv.

Najprimernejši sorti sta POŽEŠKA in domača sliva ali BISTRICA.

Sušenje hrušk

Za sušenje izberemo zrele, čvrste plodove, razen sorte TEPKA, ki pa jo pustimo omeščati, tako da so plodovi znotraj svetlorjavkaste barve in aromatičnega vonja. Sušenje poteka podobno kot pri slivah, le da je čas sušenja nekoliko krajši.

Suhe hruške se uporabljajo tako v gospodinjstvu (kločevi nuddi, štruklji, kompoti...), kakor tudi v zdravilstvu kot domače sredstvo proti driskam.

Vir literature: Darja Škof - Sušenje sadja
Amalija Ceklin

OSTALI DOGODKI

Z muzejskim vlakom po Dravski dolini

Za kar okoli tristo potnikov bo vožnja z muzejskim vlakom po Dravski dolini iz Maribora do Pliberka še dolgo ostala v lepem spominu. Zadnja leta se vse bolj zmanjšuje število potniških vlakov na tej progi in preti celo nevarnost ukinitve železniške proge od Prevalj do Maribora. Tega pa ljudje, ki živijo s progo ne dopustijo in prav vožnja z muzejskim vlakom po Dravski dolini naj bi bila turistična promocija krajev v Dravski, Mežiški in Mislinjski dolini, hkrati pa protest proti ravnanju železničarjev, da bi zmanjševali število potniških vlakov ali pa celo ukinili progo.

Lepa in nepozabna pa je bila vožnja z muzejskim vlakom, lep pa je bil tudi sprejem na železniških postajah v Podvelki, v Vuhredu, Vuzenici, Dravogradu, na Ravnah in na Prevaljah, kjer so vlak pričakali ljudje teh krajev in gostili potnike vlaka. Najlepši sprejem pa je vsekakor bil v Podvelki, kjer je bila turistična promocija Koroške in pro-

test desetih koroških občin proti Slovenskim železnicam, ki skuša zmanjševati potniški promet na tej progi.

V nobenem primeru pa se ne smejo ponoviti časi iz Mislinjske doline, ko so tu pred mnogimi leti ukinili in demontirali železniško progo Dravograd - Velenje in s tem dolino pod Pohorjem še bolj osiromašili.

V Pliberku je sprejel potnike iz vlaka kar namestnik župana, ker je imel župan druge obveznosti. Udeležencem so zaigrali dobrodoščico trije fantje s frajtonarico in kitarama. Namestnik župana pa jim je, med drugim, dejal: "Hrano imate s seboj, če ste žejni, pojdite tja zadaj, tam je gostilna - pa lepo se imejte." Za tem so njemu in pliberškemu postajnemu načelniku in tistim trem fantom naši pevci zapeli in vlak se je vrnil nazaj v domovino.

F. Jurač

Pobudnik muzejskega vlaka je bil župan občine Radlje ob Dravi Herman Tomažič (tretji z leve), Vesel in zadovoljen se je peljal z ostalimi župani koroških občin - Foto: F. Jurač

Stari hlapon serije 25-005, ki je vlekel muzejski vlak po Dravski dolini je pihal dim in saje, to pa potnike sploh ni motilo. Še več. Vračali so se spomini, ko so se ljudje vozili z vlakom na delo ali v šolo. - Foto: F. Jurač

Za sožitje z naravo in ljudmi

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Razvojni načrt naj bi bil podlaga proračunu 1995 (J.Fras), vendar je ostal v fazi osnutka. Razprava o teh dveh dokumentih je bila ostra in je zajemala vsa področja: od šolstva, kmetijstva turizma, kulture, ekologije, komunale, gasilstva ali od atletske steze s tartan prevleko za 17 milijonov ali nove knjižnice v Katici za 61 milijonov investicij do sredstev za gasilstvo z 11 milijoni. Na proračun 1995 je bilo podanih 11 amandmajev (med njimi KS Pameče 4, SKD 4, ostali predlagatelji 3), vendar je bil

na vse županov komentar, da so nesprejemljivi. Tako je bil predlog proračuna občine Slovenj Gradec za leto 1995 sprejet v nespremenjeni vsebini, le z dvema vzdrževanima glasovoma svetnikov in to že konec aprila 1995. Občina Dravograd pa je svoj proračun sprejela šele konec julija in verjetno ni bila zadnja v Sloveniji.

Za informacijo še nekaj številčnih podatkov iz proračuna za leto 1995, ki znaša 1.296.893.500,00 SIT.

10,2%	132,7 milj.	- splošna poraba (občinska uprava, MS itd.)
39,6%	513,7 milj.	- družbene dejavnosti (šolstvo, šport, kultura, ...)
		- od tega 24,4% 316,8 milj. za programe
		15,0% 195,6 milj. za investicije
12,6%	162,4 milj.	- energetika, vodovod, komunala
14,9%	192,8 milj.	- cestno gospodarstvo (od tega 88 milj. za rekonstrukcije in vzdrževanje gozdnih cest)
0,6%	8,2 milj.	- pospeševanje in razvoj kmetijstva
0,8%	11,4 milj.	- gasilstvo
21,3%	275,7 milj.	- ostalo (stanovanjski sklad, stanovanjsko gosp. sklad stavbnih zemljišč, - poslovni prostori itd.)

Za gozdne posestnike pa še izvleček iz tekstnega dela iz proračuna 1995:

"Redno vzdrževanje gozdnih cest se bo izvajalo na osnovi letnih in operativnih planov. Operativne programe izdela Zavod za gozdove Slovenije OE Slovenj Gradec, Odsek za prometnice in tehnologiji. Zavod za gozdove prav tako nadzira in prevzema opravljena dela. Financiranje rednega vzdrževanja poteka preko proračuna mestne občine iz sredstev pristojbin za vzdrževanje gozdnih cest (to so sredstva lastnikov gozdov, sredstva proračuna RS in sredstva za sanacijo škod po neurju in Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov, ki bo financiral vzdrževanje gozdnih cest v državnih gozdovih direktno preko izvajalca. Iz sredstev mestne občine Slovenj Gradec pa se financirajo rekonstrukcije in obnove gozdnih cest ter izgradnja mostov."

Mesec maj je bil zaznamovan z dogodki v zvezi s 50-letnico enih in drugih (slovesna maša v Žančanih) ter v pričakovanju odločitve o ekološki zavesti občanov Slovenj Gradca:

Ali se bo toleranci črne gradnje v Plešivcu pridružila še toleranca črne ekološko sporne proizvodnje poliuretana v tovarni CMP - Penatex?

Na temo spremembe obrtniško-skladiščne cone v industrijsko je v razpravi sodelovalo 17 svetnikov in predsednik slovenskega ekološkega gibanja za Koroško ing. Dušan Leskovec, in je obveljal slogan SKD "Za sožitje z naravo in ljudmi":

- vsakršna dejavnost v občini mora biti ekološko neoporečna in v skladu z Alpsko konvencijo,

- kakršnokoli nameščanje večjih proizvodnih obratov v neposredni bližini stanovanjskih, športnih, zdravstvenih objektov ali v varovano vodozbirno območje - je nesprejemljivo!

Odrpito pa ostaja vprašanje, ali podjetje CMP spoštuje odločitve mestnega sveta Slovenj Gradec in obratuje v skladu s pridobljenimi dovoljenji.

Za reševanje prostorskih in ekoloških problemov v občini je bil imenovan sedemčlanski odbor za okolje in prostor, sestavljen iz znanih strokovnjakov in ljudi, ki jim iskreno zaupamo in sicer: predsednik Albin Naglič in člani dr. Tone Novak, dr. Bogomir Celcer, Jože Fras, dr. Ivo Gams, ing. Viljem Jeseničnik, ing. Dušan Leskovec.

Med pomembnejšimi dogodki junijske seje je bil še sprejem poslovnika MS, podelitev občinskih priznanj in imenovanje občinskih odborov za:

kmetijstvo in gozdarstvo: predsednik Ivan Glasenčnik, komunalna dejavnost in promet: predsednik Jože Čas, podjetništvo, obrt, gostinstvo in turizem: Franc Krebs, šolstvo in otroško varstvo: Andrej Čas, zdravstvo in socialno skrbstvo: Viljem Jeseničnik, kulturo: Irena Memik, šport: Tone Krevh.

Po Zakonu o lokalni samoupravi krajevne skupnosti ne obstajajo več kot pravne osebe in tako so bili s 30. junijem razrešeni tudi tajniki bivših krajevnih skupnosti. Nova organizacija krajevnih, vaških in četrtinskih skupnosti, kar predvideva 5. člen statuta občine Slovenj Gradec, pa naj bi bila uvedena v drugi polovici leta. Zato bodo zbori občanov predvidoma v oktobru.

Tajnik občine in sekretar MS Ivan Plevnik je na zadnji predpogojni seji v juliju tolmačil predlog "Sklepa o določitvi količnika za plače funkcionarjev...". Spogledovanje z drugimi občinami, ki imajo določene sejnine od 6.000.- do 20.000.- SIT me ni prepričalo! To sem javno komentirala s pripombo, da večini svetnikov ob sprejemu kandidature ni bil namen zaslužkarstvo, ampak čisti idealizem in skrb za blaginjo ljudi. Ko bodo

kmetje potrdili, da se je od januarja 95 povišala odkupna cena mleka za 50% in delavci, da imajo toliko povišane plače in ne bomo upokojenci v skrbeh, da se bodo znižale pokojnine - dotlej predlagam, da se razlika od sedanjih sejnin 6.000.- SIT do povišane 9.000.- SIT nakazuje v humanitarne namene! Moj predlog je dobil podporo le v stranki SKD.

Dolgo pričakovan, na volitvah pri vseh strankah obljubljen "Predlog sprememb prometnega režima v mestnem jedru" je tolmačil župan J. Komljanec in poskrbel za pravo predpogojniško segrevanje svetnikov. Iz sedanje mestne prometne zmede je, po mnenju svetnikov, predlagana še večja. Direktno vprašanje: "Kaj je zgodovinsko kulturno, spomeniško vredno več, ali cerkev sv. Elizabete in sv. Duha, ali Kogojev venetski konj?" je zaostri še svetnik LDS češ, da župan ne potrebuje MS, ampak le svoje strokovnjake in občinske službe, in po mojem še nestransko vzornike na najvišji državni ravni. Zaključek: uporabne pripombe svetnikov bodo vključili v predlog sprememb in realizacijo jeseni 95.

Neodvisno od pismenih pobud poslanih od Državnega zbora RS županu in predsedniku MS, in so ostale v občinskih predalih, sem že na 4. seji MS, 28. marca 95 podala predlog z naslednjo vsebino:

Ko postaja praznovanje 50-letnice politično vedno bolj aktualno, se mnogi med nami znajdemo pred dejstvom, da še vedno nosimo črtno na sebi ali v sebi. Teži nas breme neizvršenega pietetnega slovesa od naših prednikov in sorodnikov, ki so bili brez sodbe, neznano kje, tako ali drugače usmrčeni ob koncu vojne - brez maše, brez osmrtnice, brez imena, brez slovesa. Ker resnice ni mogoče zatajevati v nedogled, je pa mogoče olajšati duševno trpljenje prizadetih svojcev in indirektno tudi tistih, ki nosijo v sebi del krivde za to bratomorno revolucijo,

predlagam imenovanje

"komisije za povojne poboje in medvojna nedokumentirana izginotja" za področje občine Slovenj Gradec - z namenom, da opravimo s 50-letno zamudo svojo človečansko pietetno dolžnost.

Na moje veliko začudenje so svetniki soglasno sprejeli sklep o imenovanju te komisije v sestavi: Valerija Grabner, zgodovinarica v Koroškem pokr. muzeju, Marjan Linasi, ravnatelj Koroškega pokr. muzeja, Boris Marčič, odvetnik iz Slovenj Gradca, predsednik komisije, Dušan Ajtnik iz Slovenj Gradca, Jože Potočnik, profesor iz Slov. Gradca, Tone Potočnik, dipl. ing. iz Slov. Gradca, Slavko Slemenik iz Starega trga, Vida Vrhnjak-Duler iz Pameče.

Komisija se je vestno lotila dela, vendar v številčno zmanjšani sestavi: Sprašujem se, ali se še sedaj ne upamo načeti nekdanje prepovedane teme, ali pa nas je strah pred izgubo v preteklosti pridobljenega ugleda.

Vse sorodnike in znance povojnih in medvojnih žrtev pa v imenu komisije že vnaprej vljudno naprošam za sodelovanje pri zbiranju podatkov o teh pokojnikih!

Zavedajmo se:

Njihova imena so naša imena

in skupaj sestavljajo ime civilizacije.

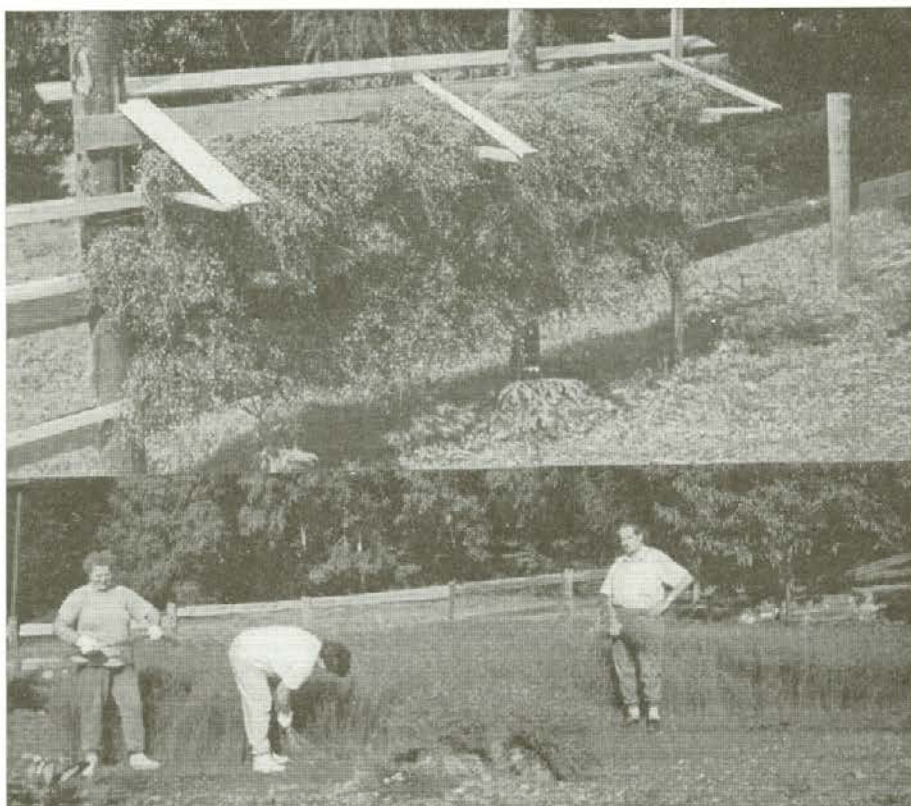
Vida Vrhnjak-Duler
svetnica SKD v MS občine Slovenj Gradec

DO VELIKEGA ŠMARNAD DOZORI TUDI LAN

Med druga važna in nujna kmečka opravila je spadalo svoj čas tudi pravočasno spravilo lanu. Moral je biti ravno prav zrel, da so bila njegova vlakna že utrjena in močna ter, da je bilo tudi njegovo seme že zrelo. Ko dobi lan lepo rumeno - rjavo barvo in ima trde semenke glavice, je zrel. To je navadno tam nekje do velikega šmarna ali gospojnice. Ker je bil včasih lan zelo važen in potreben kmečki pridelek, smo mu posvečali tudi veliko skrb in dela. Sama setev in vzgoja lanu ni preveč zahtevna, zato pa toliko bolj njegovo spravilo in nadaljna obdelava. Ker lan vsebuje vlakna od vrha do korenin, ga, ko je zrel, populimo s koreninami vred, otresemo prst s korenin in ga po šopih ali "pesteh" zlagamo na pripravljen pas navzkriž, da se glavice ne prepletejo in sprimejo in je potem nadaljnje delo, to je "riflanje" lažje. Povezane snope lanu postavimo sproti pokonci, da se pred zlaganjem v kope ali stoge dobro osušijo. Lanene snope smo zlagali v kope ali preproste stoge tako kot žitno snopje, samo s to razliko, da je bilo pri žitu obrnjeno klasje navznoter, pri lanu pa so morale biti glavice navzven, da se niso preveč preplete in sprijele in nato potrgale pri nadaljnjem delu. Lan smo pustili na njivi v kopah sušiti po potrebi, kakor je pač kmečki delovni čas dopuščal, samo da smo suhega spravili pod streho. Ko nam je čas dopuščal, to je bilo pa vedno v deževnih dneh, smo se ga zopet lotili, da smo odstranili semenske glavice ali kot smo takrat rekli, da smo ga "orifljali", a o tem pa kdaj drugič. Pridelovanje lanu in pridobivanje domačega "hodnega" platna me spominja na mojo najzgodnejšo mladost in otroštvo, pa tudi na prva povojna leta, ko nam je bilo laneno platno, za žitom, najvažnejši domači pridelek. Spominja me na brezskrbna pastirska leta, ko sem ob sinjemodro cvetoči njivi lanu pasel živino, spominja me na pesem trlic v poznih meglenih jesenskih dnevih in brnenje kolovratov ob dolgih zimskih večerih pri slabi razsvetljavi petrolejk ali borovih trsk. Spominja me na težke, a vendar srečne čase, ko smo imeli z novo laneno srjaco več veselja in zadovoljstva, kot ga imamo danes z različnimi modnimi oblačili. Živeli smo v svetu skromnosti in zadovoljstva in smo mislili, da drugačen svet ne obstaja.

Pridelovanje lanu in z njim lanenega platna je po naših krajih par let po drugi svetovni vojni popolnoma izumrlo. Samo starejše generacije se še spominjajo teh časov in pa razno orodje, ki je služilo za ta dela, še tu pa tam zapuščeno sameva po kmečkih podstrešjih in kaščah in nam pripoveduje zgodbe.

R. Rebernik

Spravilo zrelega lanu. Zgoraj: Laneno snopje zloženo v stog, da se posuši. Spodaj: Lan se populi in zveže v snope. - Foto: R. Rebernik

LESENI ŽLEBOVI V SUHODOLU

Čas mi je dopustil, da sem pregledala stare slike in se spustila v spomine. Tako sem vzela iz albuma to staro sliko, ki je bila posneta leta 1910, tu v Suhodolu.

Starejši ljudje bodo na njej spoznali svojce ali sorodnike. Jaz sem poznala Franca Rebernika, to je očeta Rudija Rebernika, ki večkrat zanimivo piše v Viharnik. Moj oče in njegova prva žena pa na tem posnetku varujeta mojo polsestro Micko. Fotografija je bila posneta takrat, ko je grof Thurn gradil prve lesene žlebove na suhodolško žago, ki jo je razširil v večji obrat. Ko jo je pozneje kupil Oskar Skubec, doma iz Trbovelj, so bili skoraj vsi žlebovi že uničeni. Skubec je pozneje dal delati betonske žlebove. Vem tudi to, da je to delo prevzel Ludvik Turinek in z delavci zgradil ta objekt, ki še danes kljubuje času. Marsikdo se pominja, da je bil iz Suhodola v Plešivec napeljan tudi telefon, da so se lahko delavci obveščali o stanju na žagi.

Oskar Skubec je dal pozneje v žago Suhodol in v Zbičajnikovo hišo napeljati svojo elektriko, ki še danes dobro služi g. Slemeniku. Vrsto let pa smo jo Suhodolčani uporabljali in vzdrževali sami. Ko je leta 1942 Oskar Skubec zapustil vse in odšel v Nemčijo, ker se je zbal prvih partizanov, je bilo vse prepuščeno samemu sebi, saj ni nihče več odgovarjal za delo. Edino Jan Nemtzicky je še do leta 1943 kljuboval, a je pozneje zbežal v Slovenj Gradec. Leta 1944 so partizani porezali žice in izruvali drogove, tako, da je bil telefon v Plešivec uničen.

Jan Nemtzicky je bil tudi zadnji predsednik občine Razbor, ki je bila pozneje premeščena v Podgorje. Tako smo v Razboru ostali brez svoje občine. - Spomini vendar ostajajo včasih dobri, a včasih tudi boleči.

Štefka Melanšek

Slika je nastala leta 1910, ko so gradili žlebove na suhodolško žago.

ZLATOPOROČENCA KAREL in JERČKA PERŠAK

Petdeset let skupnega zakonskega življenja je lepa in častljiva doba, katero dočakajo le redki zakonski pari. Vajin jubilej ni srečen dan le za vaju dva, pač pa za vse otroke, vnuke, sosedine in sorodnike, za vse, kateri radi zahajamo v vajin topel dom.

Teh 50 let je minilo kakor, da se vmes ni zgodilo toliko pomembnih stvari: prihod Jerčke na Pušnikovo domačijo, gradnja nove hiše, hleva ter rojstva otrok in še bi lahko našteval. Nad vse je vredno omembe razumevanje in medsebojna ljubezen, ki sta si jo Karel in Jerčka izkazovala in z božjo pomočjo dočakala skupnih 50 let.

Vajina življenjska pot, draga slavljenca, je bila trda in težka, saj vzgojiti pet otrok v pridne in poštene ljudi, ni majhna stvar. Petdeset let je dolga doba in prav resnično sta si zaslužila zlati jubilej, ob katerem vama vsi skupaj želimo, da bi zdrava in krepka dočakala še briljantnega.

Omenim naj še, da topla in zdrava ljubezen premore vse. Karel je kot 82 letni invalid ter s spodbujevalcem za srce odšel v Pliberk in nazaj peš, da je tam kupil za ženo uhane. Pešalil je dobre štiri ure, uhane pa nosi Jerčka še danes.

Ko sta se pred pol stoletja, na današnji dan poročila, vama je med drugim dejal pokojni častiti gospod župnik Boštele: "V delu iščite le veselje, a v molitvi mir srca, vajina pota Bog naj vodi in raj se vama že tu smehlja."

Vajina hiša je bila in bo zmeraj prijeten dom vsem domačim in nam vsem ostalim sorodnikom. Zato vama, draga Jerčka in Karel, želimo, da bi vama sonce sreče ter zdravja še dolgo skupno ogrevalo vajina srca in lepo domačijo z mladim rodod.

Vsi zbrani vama želimo še veliko zdravih in srečnih skupnih let med svojimi najdražjimi.

Desatnik

Ob tako lepem jubileju vama, dragi Karel in Jerčka, čestita tudi uredništvo VIHARNIKA.

ZLATI "DA" ZAKONCEV KEFER

Sredi julija sta slavila zlato poroko zakonca Jožefina in Jože Kefer iz Gortine pri Muti. Ker njiju poznam že od otroških let, sem sklenil, da na njuno privolitev prelistam knjigo njunega skupnega življenja ter iz nje na kratko predstavim njuno življenjsko pot. Iz pogovora z njima si upam zapisati potrditev, da prav ljudje s trdimi življenjskimi preizkušnjami dočakajo visoke življenjske jubileje.

Jožefina je povedala, da je prvorojenka z večje Hartlove kmetije, kjer so doraščale še tri sestre in dva brata. Trdo delo na kmetiji jo je utrdilo, da je z odraščanjem mlajših lahko zapustila dom in se zaposlila na Notranjskem. Odhod mlajših sester od doma, materina bolezen in veliko domotožje jo je zopet zvabilo v domači kraj, kjer se je po vojni spoznala z bodočim možem Jožetom. Leta njenega službovanja so ji prinesla lepe, pa tudi trpke spomine.

Skoraj enako usodo mladih je doživljal tudi Jože. Rodil se je leta 1910 v Matevževem mlinu v Kotljah. Kljub odličnemu spričevalu za čevljarja zanj po odsluženi vojaščini v predvojnih časih v domovini ni bilo zaposlitve. Šel je iskat sreče v Avstrijo. Res mu ni bilo treba tam obleči vojaške suknje in tudi zaslužek je bil kar dober, tako, da si je kupil za prisluženi denar lepo hišo. Sklenil je, da se za nekaj časa vrne v domači kraj. Usoda se je zavrtela tako, da si je v domovini izbral izvoljenko, prihranke pa mu je pogoltnila menjava denarja. Vendar, domovina je le ena, pravi Jože.

Po vojni sta si na robu Gortinskega polja postavila dom, v katerem so odraščali njuni trije sinovi in hčerka. Jožefina je po najetih krpah zemlje, ki jih je bilo treba odslužiti, pridelovala hrano, Jože pa je namesto čevljarkega kladiva vih-tel kovaško.

Na vprašanje, kako se spominja njunega poročnega dneva pred petdesetimi leti, je Jožefina odgovorila: "Ker se zaradi vojnih negotovosti nisva poročila rosn mlada, si res nisem mislila, da bova dočakala tako dolgo zakonsko življenje. Vojne je bilo takrat že konec in lepega julijskega dne je bila ohcet prej žalostna kot vesela. Dve sestri in nekaj sorodnikov je bilo namreč zaprtih v Turnišču. Res se je pozneje njihov primer vsem srečno iztek, v času ohceti pa smo le bili v velikih skrbeh zanje. Dasiravno je bilo skozi vsa ta desetletja eno samo garanje, sva kljub temu srečna in zadovoljna, da sva uspela vzgojiti dobre otroke, kateri so nama s svojimi družinami pripravili to zlato ohcet in naju obdarili celo z novim televizorjem. Sedaj je nama zares lepo, še posebej takrat, ko naju obiše vseh šest vnukov in pravnukov."

Vedel sem, da se je Jože, sočasno kot v dekle, zaljubil tudi v harmoniko, le da je ta zaradi trdega dela medtem bolj počivala. Zadnja leta Jože vse pogostje jemlje to harmoniko v roke in izvablja iz nje že skoraj pozabljene stare melodije. Morda je tudi to razlog, da so starejši harmonikarji tu ob Dravi, pred štirimi leti, ustanovili ansambel DIATON, katerega sestavlja sedem harmonikarjev, dva klarinetista in basist. Svojemu sotrudniku, ki si je na nekem tekmovanju prislužil zlato harmoniko, je na jubilejni ohceti igral prav ansambel DIATON in zlatoporočencema poklonil kot poročno darilo vse zaigrane viže, ob katerih sta se tudi večkrat zavrtela.

V imenu vseh, ki Jožefino in Jožeta poznamo in ju spoštujemo, želim da bi čila in zdrava dočakala tudi biserno poroko.

Ludvik Mori

Zlatoporočenca Kefer

Pred osemdesetimi leti dr. Valentin Rožič takole opisuje Koprivno: "Vsak geograf in geolog bo priznal, da je Koprivna s svojimi naravnimi krasotami eden najlepših krajev na Koroškem. Seveda je malo poznana koprivska "republika", ker je od ostalega sveta tako oddaljena in pozabljena. Le kak turist, geograf in tuj potnik se zgubi v te divne gorske kraje." Ko to prebiraš, pomisliš, da se je tu ustavil čas. Nekeč je bilo vse zares tako oddaljeno, danes nič več, vsaj tu pri Janškovi v Koprivni ne.

V prejšnji družini je bilo šest fantov, v sedanji so trije. Kolikor je v zadnjih sto letih živelo pri njih žensk, so se vse primožile. Materi sedanjega gospodarja Štefana Goloba, Šoparjevi Angelci je bilo komaj devetnajst let, ko jo je Janškov Martin priženil k hiši. Njena starša sta privolila, da je Martin za njena mladoletna leta plačal občini. Ni čudno, da je živela potem pri hiši trinšestdeset let. Mati njegovega moža ali Štefanova prababica je dočakala 103 leta. Trdoživnost daje Koprivcem zagotovo, razen dednosti, tudi njihovo najmanj prizadeto naravno življenjsko okolje. Zrak, voda, zemlja - skoraj vse naravne dobrine so takšne še danes kot pred sto leti. Sicer pa dr. Rožič takrat piše: "Ljudstvo na Koprivni živi trezno. Domačinov pijancev tu ni. Rod v tem kraju je krepak in močan in doživi visoko starost. Ljudstvo je značajno, kar oblubi, to drži in tudi stori. Beseda goljufija v teh krajih ni znana - da bi kdo koga opeharil ali "ociganil", ni slišati. Ljudje niso zapravljalivi, a zelo radi veseli. Popevanje slovenskih narodnih pesmi jim je vsakdanja potreba. Ples jih grozno mika, a se premagujejo. Takole trikrat v letu pa plešejo, da se vse trese. - Prebivalci niso bogati. V potu svojega obraza si režejo svoj kruh iz trde zemlje. Samo kakim šestim, sedmim kmetom miglje "srebrna petica" pod palcem."

Od šestih otrok prejšnje družine živita še Štefan kot gospodar in Vencelj, ki so gospodarji z bratom na kmetiji. Ostale štiri je vzelo že pred leti: Franca bolezen, Jožeta nesreča pri rudniku Mežica, Martina in Janeza pa so v partizanih usmrtili partizani sami. Zakaj ju je doletela takšna usoda, še danes ne ve od domačih nihče. Franc in Martin sta namreč odšla v partizane že januarja leta 1943. Franca so poslali na Dolenjsko, kjer je bil ranjen, a se je po končani vojni vrnil, Martina pa so še istega leta na Božič pri sosednjem kmetu Bukovniku ustrelili. Vzroka ni zvedel nihče - ali je preočitno razmišljal s svojo glavo ali se je s čim zameril komisarju?... Bratu Janezu se je zgodilo podobno: Prisilno mobiliziran v nemško vojsko je, preden bi moral na fronto, prišel na dopust v Celovec. Ko je oče zvedel kje se sin nahaja,

je za njega in še za enega fanta odnesel v Celovec civilno obleko. Iz Celovca so se odpeljali z vlakom, nakar so izstopili in se mimo Dobrle in Sinče vesi vrnili domov

Štefan Golob

čez Luže. Osemnajstletni Janez je tistega novembra 1943 ostal nekaj dni doma, postal partizanom pošto, da je pripravljen in

utrujenih za gospodinjstvo, za red v hiši in okoli nje, za nego vrta in cvetja po gredah in oknih, za vzrejo zdravih in vzrastnih špeharjev v svinjskem hlevu...

Janškovo posestvo, ki meri 126 ha, ima le devet ha notranjščine, ostalo je gozd in nekaj malega nerodovitnega. Mnogo njiv so spremenili v travnike in pašnike, saj danes ne pridelujejo vse hrane doma kot nekoč, ki so jo vso izdrl iz zemlje, pa še prej je bila slaba kot dobra. Poglavitna hrana je bil pač krompir, pripravljen na "sto načinov", žganci, tudi takšni "oženjeni" s krompirjem, kaša in tu pa tam štruklji. Svežega mesa so se naužili le za velikonočne praznike in takrat, ko je oče prinesel kaj iz lovišča. Imeli so lovišče na svojem, saj imajo čez 115 ha gozda, kolikor ga je bilo potrebno za dovoljeni lov. Devet kmetov je imelo takrat v Koprivni svoje lovišče. Tisti, ki niso imeli dovolj velikega svojega gozda, so si ga po pogodbi najeli od sosesa. Štefan pove, da

Štefan Golob-Ja

nekega dne odšel k njim na Grohot pod Raduho. Ko se jih je zbralo več, so jih usmerili k Sv. Primožu na Pohorje. 8. januarja 1944 so ga skupaj z bratrancem Janezom Kumrom - Šoparjevim iz Koprivne in Novak Andrejem iz Ljutomera, v bližini cerkve Sv. Primoža kruto, brez ustrelitve, usmrtili. Po pripovedovanju je o podobni usodi naših fantov v partizanih na Pohorju odločal komandant "grbavi Miha", o katerem zgodovinarji partizanstva še danes razpravljajo. Baje je spravljal s poti predvsem tiste, ki so prihajali v partizane iz nemške vojske in še predvsem takšne, ki so bili visoke rasti in lepo razviti.

Po vojni, na jesen, je Janškov oče uredil prekop za sina in ostalih dveh na šemprimoško pokopališče. Zvonili so in župnik šemprimoške fare je ob grobu dejal: "V zemljo polagamo nedolžne kosti." Na skupni grob so postavili spomenik z njihovimi imeni. Trikrat ga je potem neznan roka razbila - zdaj imajo lesen križ in svojo večni mir.

Pri osemindvajsetih letih je Štefan pripeljal iz Solčave na dom svojo ženo Ivancko. Deset let po tem je priženil domov njegov brat Vencelj še njeno sestro Jerčko. - Dva brata za dve sestre, dva moža za dve ženi; dvema paroma moških rok sta se pridružila še dva para ženskih. Takšnih pridnih, spretnih, iznajdljivih! Nikoli pre-

je bilo takrat mnogo več divjadi kot danes. Tisti, ki so imeli svoje lovišče, so za to plačali davek, količino odstrela pa ni bilo potrebno prijavljati nikomur, niti ni bila predpisana. Sosedje se med seboj niso nikdar skregali zaradi lova, večkrat so eden drugega na lov povabili. Jezili so se pa seveda nad divjimi lovci, ki jih v Koprivni ni manjkalo. Dr. Rožič piše o lovu v Koprivni naslednje: "V koprivskih gozdih je skoro več divjih lovcev kot divje zverine, zato se ti čisto lahko pripeti, da naleti v gozdu namesto na zajca - na divjega lovca. To je čisto lahko umevno, kajti osem kmetov ima svoj lasten lov. Puško in lovsko pravico najdeš skoro v vsaki hiši."

Tudi Štefan je bil lovec kot nekoč oče. Pred tridesetimi leti so si prišli v koprivski lovski družini lovci navzkriž. Štefan jim je to zameril in se od njih umaknil. Sta pa sedaj med lovci Vinko in Roki, zaradi stoletne tradicije, pravita in da se zbirka trofej spopolnjuje. Razumljivo, saj danes ne streljajo divjadi več zaradi hrane temveč zaradi trofejev, ki nekaterim pomenijo več kot hrana. Sicer pa je ta danes pri Janškovi takšna kot še pri prejšnjih rodovih nikoli. Ivanka in Jerčka z obroki nikdar ne "ofrkneti", kot je to v navadi pri marsikateri kmetiji. Poleti je pri njih dela čez glavo, vendar je kosilo vedno opoldne in večerja vedno vsaj pol ure pred televi-

zijskim dnevnikom, ki ga radi gledajo vsi, drugače se jim še tako uspešen in lep dan ne zdi popoln. Bolj kot mesnim, so vsi naklonjeni močnatim in zelenjavnim jedem, prav te pa znata Ivanka in Jerčka pripraviti takšne, da bi bolj sodile na hotel-sko kot kmečko mizo. Tako je pri njih že enainštirideset let, kolikor časa je že Ivanka pri hiši.

Štefan se še prav dobro spomni časov, ko so po vsej Koprivni "novinarili", tudi pri njih. Ker so vso hrano pridelovali doma in niso njive dajale dovolj, so posekali zaplate, ne najmanj rodovitnega gozda, spravili iz njega najlepše hlode, vse drugo pa po poseki razprostrli in zažgali. S tem so si pridobili nove površine zemlje, ki so ji rekli "novina" oziroma "nov'na".

Takšen dopolnilni način pridelovanja žita je bil na Pohorju in južnem Koroškem, posebno še v Koprivni poznan še nekaj let po drugi svetovni vojni, najbolj pa v začetku dvajsetega stoletja. Takrat je bilo na

rodijo se Vinko, Milan in Roki. Razen slednjega, že pestujeta vsak svojega, zopet moškega potomca: Vinko Jerneja, Milan Janeza. Spet bo potrebno priženiti k hiši mlado Janškno, da bo otroški živ-žav oznanjal okrog hiše mlado rast koprivske trdoživosti.

Na devetih ha notranjščine redijo tudi do šestnajst glav živine in tudi konja, ki jim je nekoč dobro služil, zdaj, ko imajo traktorje pa ga imajo pri hiši bolj za okras. Lanskega junija jim ga je na paši obiskal medved. Moral je biti med njima zagrižen boj, saj so ga morali vsega izmučenega domov pripeljati in mu globoke praske po oprsju še do danes niso popolnoma zacelile. Pri naslednjem obisku se je polotil bika, ga ubil in pojedel vse mehke dele kadavra. Pri ogledu so lovci potegnili z medvedom, češ, da to ni dejanje medveda. Tako so hoteli prepričati tudi veterinarja, ki pa jih ni uslišal.

Krme nikoli ne silirajo kot je danes

rila s stroji sama. Nikoli njima ni bilo žal stroškov za vzdrževanje, popravilo in nakup novih strojev.

"Vedno moraš gospodariti vstric s ča-som", pove Štefan. "Ne smeš biti staro-kopiten. Marsikdo misli, da se na kmetiji težko živi. Ni res!" Trditev, da to ni res, ponovi in mu moraš verjeti.

"Če imaš urejeno kmetijo in vso potrebno mehanizacijo, ni na kmetiji, pa čeprav hribovski, nobenega težkega življenja. Brez strojev seveda danes ne gre. Tisto jamranje, kako se na kmetih težko živi, sploh ni res. To je sama navada in če neprestano tarnaš čez trpljenja polno življenje na kmetih, izgubijo veselje do kmetovanja tudi mladi, saj temu radi prisluhnejo in se že vnaprej, brez potrebnih izkušenj, okužijo z odporom do dela na zemlji.

Večkrat prebiram v Viharniku, ko nekateri opisujejo silno težavno življenje na naših kmetijah. Še posebej zasledim to v spominskih vrsticah ob sliki, ko umre kateri od kmetov. Če kdo na kmetiji zares tako trpi ali je trpel, je to veliko po svoji krivdi. Povsem je nekaj drugega, če ti odpove zdravje, prizadene nesreča ali kakšna druga nadloga. Podobne težave pa te vendar lahko doletijo v vsakem poklicu, ne samo na kmetiji."

O svojem zdravju pove Štefan, da ga, hvala bogu, dobro služi.

"Še danes, pri oseminšestdesetih, se grem pri kmečkem delu kosat z vsakim mladim. Svojim potrebam je treba pač ustreči, bodisi telesnim ali duhovnim. Zadovoljstvo si je treba ustvariti: z delom, skromnostjo, počitkom, zmernostjo, varčnostjo in svoje želje uskladiti z možnostmi. Če bi bil še enkrat mlad, bi želel postati zopet kmet."

Nedelje in praznike pri Janškovihi nikoli ne pomešajo med delavnike. Povedo, da je to ena sama velika razvada. Živini in ostalim živalim je res treba postreči kot vsak dan, sicer pa so to dnevi počitka in nedeljskih opravkov. Takrat prihajajo ponavadi, tja gor k njim, obiski. Veseli so jih. Nekdaj, ko ni bilo gor proti Raduhi in Grohotu ceste, jih je prihajalo še več. Po šestnajst turistov, pove Ivanka, je že hkrati prenočilo pri njih. S kmečkim turizmom se ne nameravajo ukvarjati, ker vsega pa tudi pri njih ne zmorejo.

Na mizi imajo hišno spominsko knjigo in radi vidijo, če v njo kateri od obiskovalcev kaj napiše. Znan profesor iz Ljubljane, ljubitelj narave in vsega lepega, je v njo zapisal:

"Ko bodo šli Janškovi v nebesa, bodo prišli na slabše."

Hvala lepa!

Andrej Šertel

anšk, dober dan

kmetih dovolj delovne sile. Pred osemdesetimi leti je živelo v Koprivni 190 žensk in 222 moških, danes pa le 82 žensk in 84 moških. O novinarjenju v Koprivni navaja dr. Rožič naslednje: "Ker primanjkuje njiv, si pomagajo kmetje tako, da napravijo po planinah takozvane "novine", in sicer vsako leto nove. Posekajo hosto, jo položijo in zravnaajo po tleh ter čakajo do jeseni, da sonce vse dobro presuši, potem hosto sežgo, zemljo prekopljejo in vsejejo vanjo rž. Na taki "novini" se pri-dela zelo lepo žito. Po Koprivni dostikrat ne posekajo samo hoste in grmovja, ampak včasih tudi celi del gozda. Manjše drevje posekajo, večje in debelejšje smreke pa samo oklestijo.

Ko v Koprivni požanjejo v jeseni žito, ne prekopavajo več zemlje. Novine zarašče trava in tako imajo kmetje nove pašnike. Kmet pa si poišče drug zaraščen kraj, kajti hoste je dovolj in naredi v jeseni druge "novine".

Ker je bila Koprivna v preteklosti tako močno povezana s tradicijo pridelovanja žita na novinah, ni čudno, da si je Milan, eden od Janškovih sinov, ki si že reže svoj prislužen gozdarski kruh, izbral za naslov svojega diplomskega dela: "Naravni razvoj pionirskega gozda na novinah v Koprivni".

Tudi v sedanji generaciji prevladuje pri Janškovihi geni moškega nasledstva:

vsepošvoda v navadi. Raje vso travo posušijo v seno, da mleko, ki ga ne prodajajo, diši po gorskih travnikih.

Če bi Vinko ne bil kmetijski, bi bili vsi trije sinovi gozdarski inženirji. Navezanost na zemljo in gozd, na naravo in delo sredi nje je prevelika, da bi si kateri od njih izbral drug poklic. Nagnjenost do življenja v naravi jim je zagotovo tudi privzgojena, saj nihče od staršev ni nikdar potožil čez težavnost kmečkega dela oziroma stanu. Šolanje vseh treh je seveda veliko stalo, a so zmogli. Štefan in Vencelj sta večino potrebnega denarja prislužila s pravilom lesa za gozdni obrat v Črni. Za takšno delo sta prava mojstra. V minulih desetletjih sta spravila h cesti več tisoč kubikov hlodovine. To težaško in nevarno delo je postalo pri njiju uigrano, skoraj že lahkotno. Nikdar nista karkoli počela na silo, povsod sta se prej o potrebnih ukrepih posvetovala in dobro premislila o možnih nevarnostih. Do danes sta se srečno izognila slehernim nezgodam, ki tako pogosto jemljejo pridne gospodarje iz naših hribovskih kmetij.

Nekaj je občasno navrgel tudi les iz domačega gozda. Silo mu s sečnjo niso delali nikoli. Rečeno z drugimi besedami: nikoli niso v njem gospodarili tako, da bi ga poniževali, počasi ga vzgajajo v bahavost. Kljub nizkim cenam je les le znesel nekaj za v žep, ker sta v gozdu vse posto-

STO LET ROZALIJE ODER

V Koroškem domu starostnikov je njihova varovanka Rozalija Oder praznovala svoj 100. rojstni dan. Jubilantka se je rodila na Vogri-novi kmetiji v Veliki Mislinji. Nikoli ni hodila v šolo in njena življenjska pot je bila vseskozi trda in težka. Ob njenem stotem rojstnem dnevu je jubilanke čestital župan občine Mislinja Mirko Grešovnik in predsednik Društva upoko-jencev Stane Jeseničnik:

Tekst in foto: F. Jurač

URBANOVA MICKA JE SREČALA "ABRAHAMA"

Kdo je ne pozna? Kdo se ne razveseli sre-čanja z njo - Marijo Hovnik, prodajalko v tr-govini kmetijske zadruga na Se-lah?

Rdečelična, zmeraj vesela in nasmejana je ta-korekoč sestavni del, pojem sel-ske trgovske poslovalnice, ki brez nje kar nekako prazno deluje. Kot da bi bila zapuščena in brez pravega življenja!

Micka se je rodila 28. julija 1945 pri Je-šovniku na Selah-Vrheh. Skupaj z možem, Bobnarjevim Urbanom, s katerim se je po-ročila leta 1966, pa z babico, sinom in dvema hčerkama je doma v prijetni, novo zgrajeni hišici ob cesti Sele-Kotlje.

Devetindvajsetega julija 1995 je v krogu svojih domačih, sorodnikov in prijateljev na skromni slovesnosti pri Klančniku na Selah srečala Abrahama.

Naši "Urbanovi Micki", Mariji Hovnik, vsi, ki jo poznamo, ki jo radi imamo in jo spoštu-jemo, želimo za bodoča leta življenja tako doma v družini, kakor tudi pri njenem delu še mnogo zadovoljstva, sreče in veselja, da bi jih takšna, tako prijetna, kot je, učakala še mnogo zdravih in zadovoljnih let življenja!

Kol'kor kapljic, tol'ko let, Micka!

Rok Gorenšek

FRANCEVIH 70 LET

Čas hiti, ne ustavi se niti za trenutek, kaj šele, da bi se ustavljal in tekel po naših željah in zahtevah.

Tako sem razmišljal, ko sem se v nedeljo, 17. septembra 1995, z ženo peljal na Vič, kjer je Franc RAVNJAK praznoval v krogu svo-jih domačih, ožjih sorodnikov in prijateljev lep življenjski jubilej - 70 let življenja.

Na ta dan pred sedemdesetimi leti je Fran-cu stekla zibelka življenja na Ravnjakovi do-mačiji na Goriškem vrhu. Rojenice so mu napovedale - fejest fant bo, pošten, priden in deloven mož bo. Mnogo dobrega bo naredil v svojem življenju.

Vendar so takratne razmere narekemale drugačen začetek življenja. Že kot mlad fant si si moral služiti kruh pri tujih ljudeh. Bile so drobne roke in bister bil je duh, čeprav življenje bilo je težko, ti je iz žuljev rastel kruh.

Takoj po drugi svetovni vojni, si služil dolgi vojaški rok v Makedoniji, od koder si se vrnil kot padalec. Doma te je čakala bo-doča življenjska sopotnica s sinom Rajkom. Poročila sta se, postali ste srečna družina, ko so se pridružili še sinova Branko in Zlatko ter hčerka Dragica.

Za družino si služil kruh sam, ko si v začetku s konji fural les po ostriških kolo-vozih in grapah ter se truden in prepoten

vračal domov k družini. Ker ostal si zvest gozdovom, si poprijel za žago in cepin ter drvaril, domala po vseh koroških gozdovih. Kljub težkim življenjskim razmeram pa se je našel čas tudi za razvedrilo. S prijatelji si rad sodeloval, - zapiskal si na klarinet, sodeloval si tudi v kulturno prosvetnem društvu na Ojstrici, kjer so se na podeželskem odru igra-le igre in pele lepe domače pesmi.

Ponudila se je priložnost preseliti se v dolino, kjer je podjetje zgradilo tristanovanj-sko hišo. Zaradi odraščajočih otrok pa si se za to tudi odločil. Gozdarstvo je v Dravo-gradu uvedlo tudi predelavo okroglega lesa v tramiče. Ti si bil ta, ki ti je obrat zaupal delo na tej žagi. Pri delu nisi poznal ure, saj je cirkularka, predvsem v poletnem času pela od zgodnjega jutra do poznega večera. Ob odprtju obrata CLS v Otiškem vrhu, si bil zopet ti tisti, ki mu je bilo zaupano delo na moderni profilni liniji za izdelavo tramičev. Kruta bolezen ti je mnogo prerano vzela ženo Slavico in ko si se tudi ti že pripravljaj na upokojitve, te je le nekaj dni pred upoko-jitvijo doletela huda nesreča, - na delovnem mestu si izgubil desno roko.

Premagal si tudi te hude udarce, spoprijel si se z danimi razmerami in kljub udarcem, ki si jih doživel, si z dvignjeno glavo poma-gal, najraje zetu Milanu in hčerki Dragici, kjer si si v njuni novi hiši na Viču lepo uredil enosobno stanovanje. Otroci in vnuki te radi obiskujejo, veseli si njihovega obiska, saj jim imaš iz bogatih življenjskih izkušenj veliko zanimivega in poučnega povedati.

Dragi Franc!

Ostani še naprej tak, poln veselja do življenja, kakor si bil do sedaj, ko bomo praznovali gotovo tvojih 80 let življenja. To ti želimo vsi, ki si nas povabil, da smo preživeli s teboj lep in nepozaben dan.

Želji se pridružujejo vsi tvoji prijatelji in znanci, vsi, ki te poznajo in imajo radi.

Še na mnoga zdrava in srečna leta, dragi Franc!

Ferdo Knez

PRAZNOVALA STA BISERNO POROKO

Na Pijovnikovi kmetiji v Završah nad Mis-linjo, sta v krogu svojih otrok, vnukov, pravnukov in prijateljev praznovala biserno poroko - 60 let skupnega zakonskega življenja 82-letna Marija in 84-letni Anton GROBELNIK. Lepa in tudi težka je bila njuna skupna življenj-ska pot, ki sta si jo delila pri delu na kmetiji in pri vzgoji otrok. Vseskozi sta složno prenašala težko delo na kmetiji, še zlasti med vojno, ko sta poma-gala borcev in aktivistom NOB.

Na svoj visok življenjski jubilej - biserno poroko, ki ga dočakajo le redki zakonski pari, sta ponosna, posebno pa še zato, ker je njun poročni biserni obred opravil župan občine Mislinja Mirko Grešovnik. K biserni poroki Marije in Antona Grobelnik čestita tudi ured-ništvo VIHARNIKA in jima želi še veliko srečnih skupnih let.

F. Jurač

VENČKI IN ŠOPKI IZ SUHIH ROŽ

Dekleta si rada zapojejo pesmico: "Rožic ne bom trgala..." A Nehnikova Anita jih natrga, v senci posuši in iz njih ter drugih okrasnih vejic splete venčke ter šopke, ki lahko ostanejo lepi tudi več let.

To opravilo je za njo, ob šolski obveznosti in kmečkem delu, le hobi. Po končani osnovni šoli bi se rada izučila za cvetličarko.

Želimo ji, da ji bo to uspelo.

Ludvik Mori

Anita z bratcem Silvom - Foto: Ludvik Mori

AKCIJA, VREDNA POSNEMANJA

Odkar so pri Gozdnem gospodarstvu razpadli TOKI, katerih delavci so po potrebi vzdrževali gozdne ceste v vseh hribovitih predelih, so te ceste danes bolj ali manj prepuščene propadanju. Tudi brežine so močno obrasle z grmovjem, kar že nevarno ogroža promet.

Fantje iz Spodnjih Mlak in dela Pernic so se dogovorili, da del z grmovjem obraščene ceste očistijo in tako sebi in drugim omogočijo varnejšo vožnjo.

Zares, akcija, ki je vredna posnemanja!

Ludvik Mori

Fantje na delovni akciji - Foto: Ludvik Mori

PEVSKI ZBOR "MARIJA OB BISTRICI"

Pesem nas spremlja od ranih do poznih življenjskih let. In tako je včasih pesem na podeželju kar pogosto odmevala skoraj ob vseh pomembnejših dogodkih in priložnostih, ali pa tudi kar tako v družinah, kjer so bili doma pevsko nadarjeni in veseli ljudje. Z razseljevanjem podeželja je pesem vse bolj usihala in tudi v prenekateri cerkvi v naših krajih se je bogoslužje vršilo brez glasbene spremljave.

Že smo se bali, da pesmi ne bo mogoče več oživiti, a to pot brez potrebe. Nekaj več kot pred tremi leti se je na pobudo Marije Verdinek zbralo nekaj starejših in mlajših pevcev iz Bistriškega jarka in Jerneja.

Poskusili so in uspeli ustanoviti pevski zbor pod imenom "ZBOR MARIJA OB BISTRICI". Uspešno ga vodi mlada in simpatična Bernarda Pak. Pesem spremljajo zvoki sintesizerja, harmonija ali orgel.

Sedaj dvanajst pevcev že tri leta ubrano prepeva pri bogoslužju pri Mariji ob Bistrici in pri sv. Jerneju. Upamo in želimo, da bo zbor še dolgo lepšal bogoslužje ter še kakšno prireditev. Naj še povem, da so med pevkami tudi mlade pesnice, ki znajo naštudirati čudovite pesmice.

Foto: Ludvik Mori

ANTON ANDREJC - KONČNIK 90-LETNIK

Dne, 3. junija 1995 je v krogu svojih najdražjih praznoval svoj 90-letni jubilej Anton Andrejc - Končnik iz Starega trga. Jubilant se je rodil natančno pred 90 leti na Graški gori, župnija Šmiklavž pri Slov. Gradcu.

Osnovno šolo je obiskoval v Šmiklavžu. Po osnovni šoli se je izučil za mizarja pri znanem mojstru Perovcu v Šoštanju. Leta 1936 se je poročil z Faniko Mirkac iz Graške gore. V zakonu se jima je rodilo 6 otrok. Po drugi svetovni vojni je bil nekaj časa zaposlen v Tovarni meril kot kvalificiran mizar.

Leta 1947 sta z ženo Faniko prevzela Končnikovo kmetijo v Starem trgu, na kateri živi še danes v slogi z družino hčerke Nade Golob. Naš slavljencec je znan pri starejših občanah širom Mislinjske doline in Graške gore kot domači muzikant - samouk.

Harmonika-frajtonarica mu je bila zvesta spremljevalka že od 17. leta starosti. Igral je na številnih domačih ohceti, raznih domačih veselicah, občnih zborih, na številnih nastopih folklorne skupine KUD v Starem trgu itd.

Danes harmonike sicer ne igra več, še vedno pa zelo rad gleda in posluša po televiziji našo prelepo slovensko domačo glasbo, ki ga spominja na uspešno prehojeno življenjsko pot.

Krajani iz Starega trga želimo našemu jubilarantu Tonetu veliko zdravja in dobre volje v krogu njegovih najdražjih.

Iskreno čestitamo!

Jože Kacijan

STARA GARDA ODHAJA

Lenka Potočnik

Letos, 31. julija se je upokojila Lenka Potočnik, ki je bila 37 let zaposlena na upravi Kmetijske zadruga na Prevaljah. V zadrugo je prišla stara komaj 14 let. Najprej je bila dekle za vse. V poznejših letih pa smo jo srečevali povsod. To rdečelično, postavno dekle, ki se je rodilo pri Uršiju, vrh Zagrada pri Prevaljah, je postalo dobra delavka, pridna, poštena in sposobna. Pri tem pa je ohranila svojo prirojeno dobrotljivost, dostopnost in predvsem neuničljivo dobro voljo do zadnjega dne svoje zaposlitve v kmetijski zadrugi.

Od svojih sodelavcev se je poslovila na slovesnosti pri Dularju v Kotljah v petek 25. avgusta 1995. Poslovilna slovesnost je bila vesela, sproščena tako, da sem prepričan, da bo vsem, ki so se je udeležili, ostala v najlepšem, trajnem spominu.

Naši Lenki ob njenem odhodu v zaslužni pokoj iz srca zaželimo še mnoga zdrava, srečna leta življenja in mnogo lepih spominov na čase, ki smo jih skupaj preživeli.

Rok Gorenšek

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnidaršič. Naklada: 1900 izvodov. Tisk in dovršitev: CODA PRESS, Maribor, 1995.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za kar se plačuje petodstotni davek od prometa proizvodov.

SPOMIN NA BIVŠA
SODELAVCA

JESENSKI
SPOMINI
IN
RAZMIŠLJANJA

Jože Ojcl, 1899-1995
Fotografija izpred 50 let, ko je pokojni Jože Ojcl nastopil službo grofjskega gozdarja v Plešivcu

Franc Fajdiga, 1897-1995
Fotografija izpred 30 let, ko je pokojni Franc Fajdiga odšel v pokoj.

Kadarkoli se vračam na področje svojega nekdanjega delovnega okoliša, to je gozdnega revirja Plešivec, se vedno spominam svojih nekdanjih sodelavcev in prijateljev, ki so z menoj delali, ali pa sem jih pri svojem delu srečeval. Mnogih danes ni več med nami in je ostal samo spomin nanje. V gozdovih pa so pustili za seboj neuničljive sledi s svojim delom pri obnovi, negi in varovanju gozdov. Desetine hektarov na novo pogozdovanih površin in kilometri novih gozdnih poti in cest jim je najlepši spomenik. Žal, vse preradi pozabljamo nanje in se mnogih ne spominimo niti s kratkim spominom v našem glasilu.

V tem kratkem prispevku bi se rad spomnil dveh naših spoštovanih in priljubljenih sodelavcev iz gozdnega obrata Slovenj Gradec, ki sta nas v letošnjem letu zapustila. To sta bila Jože Ojcl, upokojeni revirni gozdar in pa Franc Fajdiga, upokojeni administrator in knjigovodja na gozdarskem obratu Slovenj Gradec. Bila sta naša najstarejša upokojenca, rojena oba še v prejšnjem stoletju in zaposlena na gozdnem obratu Slov. Gradec od samega začetka po vojni, ko je bila leta 1946 ustanovljena Gozdna uprava Slovenj Gradec.

V tako kratkem opisu se ne da predstaviti vseh človeških vrlin in dobrega značaja, ki je krasil naša draga pokojnika, kar tudi ni moj namen, saj sta bila predobro poznana med svojimi sodelavci, pa tudi v širšem krogu svojih znancev, sosedov in prijateljev. Rad bi opisal, kako sem ju spoznal, kako smo se srečevali pri našem vsakdanjem delu.

Pokojnega Jožeta Ojcla sem spoznal tik pred začetkom druge svetovne vojne, ko je prišel za revirnega gozdarja v Plešivec k takratnemu lastniku Skubicu ter je bil tako zadnji "grofovski" gozdar v Plešivcu. V tistih časih je bil za nas, najemnike Plešivških kmetij, revirni gozdar človek, od katerega smo bili v marsičem odvisni. Odkazoval nam je drva za zimo, steljo za živino in pa določil nam je kraje, koder smo lahko pasli živino in ovce. Pri njem smo iskali razna priložnostna dela v gozdu za skromen vsakdanji zaslužek. Spominjam se iz svojih otroških let, da grofovski gozdarji pri svojih najemnikih in delavcih niso bili nikoli najbolj priljubljeni.

Takrat sem bil star 16 let in sem že iskal delo in zaslužka v Plešivških gozdovih. Pokojnega Jožeta Ojcla sem spoznal kot prijaznega in vljudnega starejšega človeka, gozdarja in lovca v pravi pomenu besede.

Bil je za tiste čase zelo razgledan in izobražen človek, zaveden Slovenec ter strokoven gozdar, s katerim se je bil užitek pogovarjati. Kmalu smo postali prijatelji in vedno se je oglašil rad v naši

hiši, v Kristavcu, če ga je privedla pot mimo nas. Prinašal mi je razne slovenske knjige z lovskimi in gozdarskimi zgodbami, čeprav so bile takrat slovenske knjige že strogo prepovedane, v glavnem pa zaplenjene in uničene. Tudi pozneje v vojni sva si dopisovala in moram reči, da so mi njegova ohrabrujoča pisma v tujini, daleč od doma, vedno veliko pomnila!

Po končani vojni je bil Jože Ojcl spet prvi gozdar in vodja revirja v Plešivcu in pri njem sem tudi jaz začel delati v gozdu, ko sem se vrnil domov. Moral je skrbeti za delo in red, za množične delavce, za nemške vojne ujetnike, ki so mu bili dodeljeni za delo v gozdu in za delovne "frontne" brigade, ki so jih v tistih planskih letih mobilizirali in prignali v revir Plešivec iz raznih krajev Slovenije. Toda znal je vedno organizirati delo tako, da so bili zadovoljni delavci in njegovi nadrejeni. Iz Plešivca, kjer se je tudi poročil z domačinko Marijo, je bil premeščen na gozdarski obrat Ravne, v revir Godec, od tam pa spet v Slovenj Gradec, v Raduše, kjer je potem dočkal zaslužni pokoj. Bil je navdušen lovec in vnet planinec do svoje visoke starosti ter priljubljen pri svojih prijateljih in znancih, kar so mu izkazali, ko so ga v velikem številu spremljali na njegovi zadnji poti na starotrško pokopališče.

Drugi, ki bi mu rad namenil par vrstic v spomin, pa je Franc Fajdiga, ki je tudi od same ustanovitve GG in Gozdne uprave Slovenj Gradec delal pri njej kot vodja pisarne in knjigovodja. Bil je v pravem pomenu besede "človek za vse". Ne samo, da je vestno opravljal svojo službo v pisarni, nadomestoval je tudi, če je bilo treba, vodjo obrata in skočil na pomoč pri delu na terenu, pri izmeri, oddaji ali odkazilu lesa. Mislim, da ni bilo v tistih letih delavca na gozdnem obratu, kateremu pokojni Franc Fajdiga ne bi bil naredil kakšne usluge.

Pomagal in svetoval je vsakemu, ki je rabil pomoč. Pisal in sestavljal je razne dopise in prošnje za uveljavljanje otroških dodatkov, pokojnin in urejal druge formalnosti. S tem si je pridobil našo trajno hvaležnost in lep spomin na njega, ki je ostal v nas vseh, ki smo ga poznali in z njim delali.

Naj bodo te skromne vrstice o naših dveh pokojnih sodelavcih Francu Fajdigi in Jožetu Ojclu kot spomin nanju in zahvala za njuno prijateljstvo in dobra dela, ki sta nam jih v življenju izkazovala. Vedno se ju bomo radi spominjali.

Rudi Rebernik

ALOJZ KREMZER 1930 - 1995

magal pri sadnji številnih drevesnih vrst.

Ni pa se Alojz zanimal samo za gozd, kateri mu je služil kot službeni objekt vse do upokojitve, ko je zapustil gozdarski poklic kot revirni gozdar v revirju Ježovo. Na strma pobočja pod Lamežom in Korjo pečjo se je neumorni Alojz vračal tudi kot upokojenec. Verjetno je tudi zdaj kdaj pa kdaj popeljal k lovski koči na Ježovo svojo ženo Micko, s katero si je v Črni spletel družinsko gnezdo.

Vzporedno s poklicno potjo gozdarja, pa ga je želja po spoznavanju globljih zakonitosti narave, pripeljala tudi do članstva v lovski organizaciji. Tako kot je divjad sestavni del gozdnega prostora, tako je bil lovec Alojz del tega. Skrbel je za divjad v Koprivni kot Bistri, pomagal pa je tudi pri vzgoji lovskih mladeži. Želja po vse večjem znanju ga je vodila do dodatnih oblik samouizobraževanja. Bil je tudi lovski čuvaj in lovski tehnik.

Alojz pa ni bil samo ljubitelj narave, rad je imel tudi kulturo. Pred petnajstimi leti so gozdarji v Črni ustanovili moški pevski zbor "Gozdar", z njim pa tudi Kulturno umetniško društvo "Gozdar", katerega predsednik je bil nekaj časa tudi Alojz. Najraje pa je hodil na pevske vaje in pripomogel, da pevci prepevajo še danes. Imel pa je tudi smisel za lepo slovensko besedo. Veliko domačinov je kot govornik pospremljal ob njihovem zadnjem slovesu. Tako se je hotel z lepo besedo posloviti 23. septembra 1995 tudi pri sveti Magdalen v Javorju od Šumnikovega dedija. Slovo od Šumnika je bilo tudi Alojzovo slovo. Vsakdanja utrujenost, morda tudi prikrita bolezen, pa tudi rahločutnost, katero je Alojz rad skrival, so verjetno pripomogli, da se je ustavilo gozdarjevo srce.

Slovo od nekoga, za katerega veš, da se bo vmlil, je lepo. Zadnje slovo, s katerim zaključiš svoj življenjski krogotok, pa je mučno. Žalostjo v srcih smo se 26. septembra tega leta poslovili od še pred kratkim neumornega Alojza. Veliko lepih besed je bilo spregovorjenih med pogrebi o Lojzovem delu. Sadovi Lojzevega gozdarjenja bodo vidni v gozdovih Smrekovca, Bele peči in Raduhe še nekaj desetletij. Koroški gozdarji in lovci smo hvaležni za njegovo požrtvovalno in strpno delo v gozdu. Imejmo Alojza še dolgo v lepem spominu!

Gorazd Mlinšek

FRANC DOMINIK GORNJAK 1941 - 1995

*Ni več besed in stiska rok,
ostal je le spomin in trpek jok,
odšli ste v kraj miru, kjer ni
bolečin in ne trpljenja!*

cerkev. Obnovil je ostrežje župnišča in prebelil notranjost cerkve. Kot soupravitelj v župniji Sv. Vid na Valdekom je v sodelovanju s farani pomagal pri prekritju obeh cerkev, popravilu orgel in leta 1986 pri nabavi in blagoslovitvi treh novih zvonov.

Svoje delo in znanje pa je g. Gornjak pokazal tudi pri gradnji nove mrliške vežice v Sv. Florijanu, pri gradnji telefona, zlasti pa je bilo njegovo aktivno delo ob zahtevni gradnji vodovoda v Završah nad Mislinjo. Z vse prežgodnje smrtjo pa so farani Sv. Florijana v Doliču in Sv. Vida nad Valdekom veliko izgubili, saj je g. Gornjak imel za napredek obeh župnij še veliko načrtov, ki pa bodo brez njega težko uresničljivi.

Na zadnji poti je g. župnika Franca Dominika Gornjaka spremljala velika množica domačinov in 70 duhovnikov. Pogrebni obred je vodil mariborski škof dr. Franc Kramberger.

Za dušnopastirsko delo in delo, ki ga je opravil za napredek obeh župnij, se g. Francu Dominiku Gornjaku lepo zahvaljujemo. Štirinajst let smo živeli skupaj kot ena družina. Takega, kot smo ga poznali, ga bomo ohranili v lepem in trajnem spominu.

F. Jurač

MARTIN MERZDOVNIK 1926 - 1995

*Vedno si nam kazal, dragi dedek
ljubezen in smisel poštenega življenja,
zato ti tvoji vnuki prižigamo sveče
in prinašamo cvetje na tvoj prerani
grob.*

čas stala ob strani. Želela sta jim omogočiti, da bi prišli do službe in bi jim življenje rezalo boljše kruh kot njima. Pridna in varčna, kot sta bila, sta v enem letu zgradila hišo in se vanjo vselila. Tisto leto je Martin doživel prometno nesrečo, ki jo je preživel, a posledice so ostale. Moral se je invalidsko upokojiti in delo mu ni več steklo tako kot prej. Namesto otrok so mu dan vedrili vnuki. Znali so ceniti njegovo skrb za njih. Naj je šlo za prve korake, za tolažbo, za igranje harmonike, za igro na travniku ali kaj drugega. Radi so ga imeli, saj je znal "deda" na njihova lička vselej privabiti nasmeh. Ob vsem tem so Martinovi prosti čas odmerjali še sestanki borcev in odkar je bil upokojen še izleti in srečanja z vrstniki. Ko je to zimo potrkala na Martinova vrata zahrbtna bolezen, so se začeli pri njih zbirati oblaki nesreče. Nazadnje je Martinu v slovenjegraški bolnišnici smrt zatisnila oči.

Ob njegovem preranem grobu so množico zbranih presunile besede vnukinje. Z besedami govornika so skupaj prehodili Martinovo pot. Tistim, ki jim Martin Merzdovnik ni bil le bežen znanec, se ga bodo dolgo hvaležno spominjali.

Marjan Križaj

ZAHVALA

5. septembra nas je v 90. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, dedek in pradedek

JERNEJ MRAČEK
iz Završ

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so se mu prišli pokloniti in ga spremljali na njegovi zadnji poti, darovali vence, cvetje, sveče in za svete maše. Prav tako hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani ter nam nudili vso možno pomoč in človeško toplino. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Njegovi žalujoči

MILICA ROZMAN 1912 - 1995

Rodila se je dne 16. 9. 1912. leta kot prvi otrok v delavski družini Gregorja in Marije Rozman. Svoje otroštvo je brezskrbno preživela, kakor ostali otroci, pod okriljem ljubečih staršev. Ker pa se je v takratnem času delavska družina z večjim številom otrok le s težavo preživljala, si je Milica kaj kmalu, ko je odrasla v mlado dekle, poiskala službo ter si tako sama začela služiti vsakdanji kruh. Dolga leta službovanja so ji tekla ob napornem delu, daleč izven domačega kraja.

Ko si je našla svojega ljubečega življenjskega tovariša, sta si skupno začela graditi družinsko življenje. Rodil se jima je sin, ki sta ga ljubkovalno klicala "Matiček" (Bogdan). Ker pa je bilo to v času druge svetovne vojne, se je njima naenkrat življenje kruto spremenilo. Mož je odšel v partizane. Kadar je bilo možno in kolikokrat se je nahajal kje v bližini, ga je obiskala. Nosila mu je sveže perilo, pa tudi hrano.

Nekoga dne, ko se je vračala iz terena in je bila izdana, so jo prijeli Nemci. Odpeljali so jo v zapore Dravograd, Celovec, nato pa v daljni Nürnberg v Nemčijo. Dve leti starega Matička je dala v varstvo svoji sestrični, nato so ga vzeli njeni starši v Mislinjo.

V zapore je bila odpeljana v no-sečem stanju. V Nürnbergu je porodila drugega sina Staneta. V času poroda je bila bolnica v Nürnbergu bombardirana, tako da je bila poškodovana, vendar je odnesla življenje le z brazgotino na obrazu in nogi, kot trajni dokaz na preživete grozote vojne.

Proti koncu leta 1945 je z materami in otroci s transportom, ki so ga spremljale sestre usmiljenke, prispela z veliko zamudo s sinom domov. Novica, da si je oče otrok med tem časom našel drugo, se z njo poročil misleč, da je Milka mrtva, je bil za njo hud udarec. Da pa je bila časa trpljenja do vrha polna, se morala rojstvo drugega sina dokazovati s krvno preiskavo. Hotel je namreč drugega sina zatajiti, vzeti ji je pa nameraval prvega, toda njegova kruta namera mu je izpodletela prvič in drugič. Nato je bila kot mati samohranilka zaposlena v Lesni industriji Mislinja do upokojitve. Za svoja dva sinova je z ljubeznijo skrbela s pomočjo staršev do časa, ko sta prišla do poklica in svojega kruha.

Po smrti svojega očeta je nato ljubeče skrbela za svojo mater, ki je bila priklenjena 5 let na bolniško posteljo.

Ko je ostala na domu sama, se je tudi ona odločila za počitek - oskrbo v domu starostnikov v Čemcah, kjer je zadovoljno preživela 5 let v svoji tihi sobici, vesela pa je bila vsakega obiska. Poslednjič pa je odšla mimo počivali poleg očeta, matere in sestre Marije.

Naj ji bo lahka domača gruda.

ZMAGO ČEH 1955 - 1995

Sleherna smrt je tragična, smrt razmeroma mladega in nadarjenega človeka pa je dvakrat tragična. Njegova pesniška bera je bila skromna, preskromna, da bi ga mogli opaziti drugi ljudje, saj je pisal malo, vrhu tega zdaj družba in človek cenita le denar, udobno stanovanje in hišo, dober avtomobil, kariero itd., ne spoštujeta pa estetsko vrednost in lepoto. In vendar, če se pogleda v njegovo pisanje, je bilo bogato in plodno.

Hodil je v gimnazijo, potem je delal kot carinik, nazadnje pa se je invalidsko upokojil. Za Zmaga Čeha ni bilo pravega življenja. Njegova družina se je razdrila. Ženska in njegov otrok sta ga zapustila in se odselila. Ostal je sam z materjo, kjer je tudi stanoval v Dravogradu. Občutljiv, kot je bil, ni mogel

ali ni znal premostiti to oviro in zaživeti ter ustvariti človeka vredno življenje, zato se je utapjal v osamljenosti in v alkoholu. Imel je nemirno, boemsko življenje. Delal je po raznih kmetijah. Poprijel se je vsakega dela. Nikoli ni bil izbirčen. Tisti, ki smo ga pobilje spoznali, smo se mu od srca nasmejali. Kako je znal z izbranimi besedami govoriti duhovito in bistroumno o raznih njegovih dogodivščinah in doživljajih!

Kar nisem mogel verjeti svojim ušesom - bilo je v avgustu - ko je bila objavljena osmrtnica po radiu, da Zmaga Čeha ni več. Umrl je. Ugasnilo je življenje. Omahnil je mnogo prezgodaj, star komaj štirideset let.

Zbogom, Zmago Čeh!

Janez Križan

ROMAN KOPRIVNIK 1962 - 1995

*Ni besed več tvojih,
ni stiska tvojih rok,
ostal je nate le spomin
in srce polno bolečin.*

Ne moremo dojeti in se sprijazniti z resnico, da te, dragi Roman, ni več med nami. Komaj 33 let star si moral mnogo prezgodaj umreti potem, ko te je mrtva in nedolžna skala, težka trideset ton, pokopala pod seboj v kamnolomu v Lukovici pri Domžalah, kjer si opravljal vsakodnevno delo z buldožerjem. Še danes ne moremo verjeti, da te ni več med nami, ko pa si pred seboj imel še toliko lepih načrtov. Na Orkmanovi kmetiji na Skomarju nad Zrečami, kjer je stekla tvoja življenjska zibel, se je

naselila žalost, ki je še posebno prizadela tvoje najdražje - mamo, brata, sestre, sosedo in številne prijatelje.

Mnogo prezgodaj in vse prehitro se je tragično iztekla tvoja mlada življenjska pot. V vseh nas je huda in težka bolečina, ko te ni več. Iz pohorskega smrečja smo ti morali mnogo prezgodaj splesti venec žalosti in ti na grob prižgati svečo, katere plamen ti naj vedno gori v spomin, v najlepšem cvetu mladosti.

F. Jurač

V SPOMIN FRANCU MESSNERJU Nunčičevemu očetu iz sv. Jerneja nad Muto

*Že je skoraj leto naokrog,
a tebe več nikoli ne bo odkod.
Le spomini lepi nate so ostali,
v nas vseh, ki imeli smo te radi.*

Ob tej obletnici bi obudil nekaj spominov nanj in iz njegovega trdega in teškega življenja. Zibel mu je stekla 13. januarja 1937 v Poltnikovi bajti na Primožu, kot drugorojencu številne Mesnerjeve družine, v kateri je na svet prišlo šest deklic in pet fantkov, eden je v otroštvu umrl. Komaj je bilo Franču šest let, so se morali starši zaradi požara med vojno z družino preseliti drugam in že kmalu zatem si je moral Franček kot pastir pri kmetih služiti svoj kruh. Ni še pridno odložil šolsko torbo, ko je moral kot hlapčič prijeti še za vsako kmečko delo, ki mu je bil kos. Vse to ga je utrdilo, da se je še zelo mlad zaposlil pri Gradisu, kjer je vztrajal dve leti.

Iz ljubezni do kmečkega dela in kmetovanja mu je usoda naklonila, da je spoznal kmečko dekle, Nunčičevo Julko, kamor se je leta 1956 priženil. V zakonu sta podarila življenje petim fantkom in eni deklici. Otroke sta vzgo-

jila v marljive in poštene državljane ter jih v skromnih in težkih razmerah tudi izsolala do poklica. Že se jima je po 20 letih zakona obetalo boljše življenje, pa je oba starša začela najedati zahrbtna bolezen, pred katero je mati Julka klonila novembra 1985. Kruta smrt je možu vzela ženo, otrokom pa mater. Družina jo je zelo pogrešala, posebej še hudo bolehen mož Franc.

Ob kmetovanju na strmi in skopi zemlji je bil Franc vključen, še v razne odbore, kjer je zastopal interese sokrajanov. Rad je pomagal sokrajanom ter sosedom, kolikor je zmožal ob svojem krhkem zdravju. Kljub številnim in težkim operacijam je ostal do zadnjega gostoljuben ter prijeten sogovornik. Še je opravljal lažja dela, ki jih je še zmožal.

S to vztrajnostjo, marljivostjo in plemenitimi vrlinami nam bo ostal v trajnem spominu.

Ludvik Mori

R • e • k • i

Ob misli na denar, se pozabi na smrt.

*

Zbirajo še v starosti denar, kot da bodo večno živeli.

*

Edino banke onkraj groba denarja ne sprejemajo.

*

V dvojce je nesreča polovična, sreča pa dvojna.

Orientalški pregovor

*

Stiske in težave - s tem se že nekako prebiješ sam: ampak radost - to moraš deliti s kom drugim.

Henrik Ibsen

*

Vsak človek je zmotljiv, toda kadar se radirka izrabi prej kot svinčnik, pretiravate.

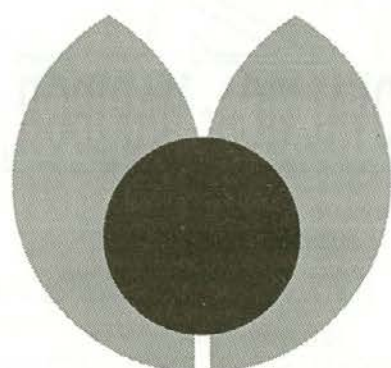
John Jenkins

*

Laž ima kratke noge, te pa se za govorniškimi odrom ne vidijo.

Milan Vitezovič

*

K Z H K S

KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7

TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193

TELEFAX: 0602/43-301

TOLAR
na
TOLAR

ZA RAZVOJ KMETIJSTVA

OBRESTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. OKTOBRA 1995 DALJE

<i>Vloge</i>	<i>Na mesec (31 dni)</i>	<i>Na leto</i>
Vloge na vpogled, tekoči in žiro računi (50%R)	0.35%	4.20%
Depoziti nad 31 dni (R+5)	1.12%	13.99%
Depoziti nad 61 dni (R+5.5)	1.16%	14.53%
Depoziti nad 91 dni (R+6)	1.20%	15.07%
Depoziti nad 181 dni (R+8)	1.36%	17.24%
Depoziti nad 1 leto (R+10)	1.52%	19.42%
Kratkoročna posojila za kmete, člane zadrug (R+18)	1.98%	25.93%
Kratkoročna posojila za kmete, nečlane zadrug (R+22)	2.05%	27.02%
Zakonska zamudna obrestna mera (R+25)		26.56%

V ČEVLJARSTVO

Obrti Mislinjske doline

"ŠEFI" RASTEJO V MISLINJI

Antonija Jurjec iz Mislinje je letos na svojem vrtu posadila bučke, ki jim nekateri pravijo "šefi". Te bučke pa izhajajo iz ptujskega polja in jih tam imenujejo "cugi". S temi cugi so nekoč iz soda vlačili vino ali sadjevec. Zdaj so cege zamenjale pipe in gumijaste cevi in cuge sejejo na naših vrtovih le še za okras.

Tekst in foto: F. Jurač

ŠPORTNO SREČANJE DRUŠTVA PODEŽELSKE MLADINE PREVALJE

V soboto, dne 9. septembra 1995 je bilo na igrišču pri osnovni šoli v Koprivni športno srečanje podeželske mladine, katerega organizatorji so bili fantje in dekleta iz Koprivne skupaj z DPM Prevalje in Kmetijsko svetovalno službo Prevalje.

Mladi so se pomerili v odbojki in malem nogometu. Sodelovale so ekipe iz dveh občin in sicer iz občine Ravne-Prevalje ekipe Loma in Stražišča ter ekipa Koprivne iz občine Črna. Na žalost se ostale ekipe, ki pa so bile predhodno prijavljene, srečanja niso udeležile. Kljub slabši udeležbi je srečanje uspelo, k čemur je pripomoglo tudi lepo, sončno vreme in pa dobra volja vseh prisotnih.

Rezultati:

Ekipe STRAŽIŠČE je prejela kar dva pokala: za prvo mesto v odbojki in v skupni razvrstitvi. V nogometu so se najbolj izkazali KOPRIVCI in so tudi prejeli pokal. Fantje z Loma pa so soglasno potrdili, da je važno sodelovanje, ne pa uvrstitev. S tem se strinjam in jim podarjam priznanje za točnost, kajti so edini, ki so bili ob dogovorjeni uri na kraju dogajanja. Vsi prisotni tako tekmovalci kot navijači, so dobili tudi malico in pijačo. Upam, da so odnesli lep vtis in da se naslednje leto zopet srečamo na podobni prireditvi, katere nosilci bodo po tradiciji letošnji zmagovalci. Po njihovih izjavah bo srečanje v mesecu maju na igrišču v Strojnski Reki. Vabljeni!

Amalija Ceklin

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO
SLOVENJ GRADEC
FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC
TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882, FAX 0602 41-814

PREDSTAVNIŠTVA
RADLJE, MARIBORSKA C. 7, TEL. 71-091, FAX 71-942
RAVNE, PREŽIHOVA C. 24, TEL. 21-346
DRAVOGRAD, MARIBORSKA C. 60, TEL. 84-079
IN PISARNE V
MEŽICI, PARTIZANSKA C. 1, TEL. 35-250
MISLINJI, ŠENTLENART 42, TEL. 55-042
(V PROSTORIH HKS MISLINJA)
ČRNI, CENTER (NAD AVTOBUSNO POSTAJO)

**NEZGODNO KMEČKO ZAVAROVANJE
z dnevno odškodnino**

**ZAVAROVALNICA Z NAJDALJŠO TRADICIJO
IN NAJVEČ ZAVAROVANCI NA KOROŠKEM.**

**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ,
IN MI Z VAMI**

Jesen je prišla ...

